

ELS MÀRTIRS, TESTIMONIS SUPREMS DE L'AMOR AL CRIST

Carta pastoral amb motiu de la cerimònia de beatificació
dels màrtirs de la persecució religiosa a Espanya del segle XX

Mons. Jaume Pujol Balcells
Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

ELS MÀRTIRS, TESTIMONIS SUPREMS
DE L'AMOR AL CRIST

Mons. Jaume Pujol Balcells
Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

ELS MÀRTIRS, TESTIMONIS SUPREMS DE L'AMOR AL CRIST

Carta pastoral amb motiu de la cerimònia de beatificació
dels màrtirs de la persecució religiosa a Espanya del segle XX

Tarragona, Juny de 2013

*Als preveres i diaques, religiosos i religioses, laiques amb missió pastoral,
membres d'instituts seculars i fidels laics i laiques de l'arxidiòcesi de Tarragona.*

Estimats tots en el Senyor Jesús mort i ressuscitat,

Amb molta il·lusió i alegria us escric aquestes línies de la meva cinquena carta pastoral, uns mesos abans de la gran cerimònia de beatificació dels màrtirs de la persecució religiosa a Espanya del segle XX.

Espero que us puguin ajudar a meditar sobre el que significa el martiri i a donar gràcies a Déu per aquesta magna beatificació.

ANTECEDENTS

El dia 28 de juny de l'any 2012, en l'audiència privada concedida al cardenal Angelo Amato, prefecte de la Congregació per a les Causes dels Sants, el papa Benet XVI, ara emèrit, aprovava i signava el Decret de martiri del bisbe Manuel Borràs Ferré, bisbe auxiliar de Tarragona, i cent quaranta-sis companys màrtirs; juntament amb decrets de martiri d'altres causes de la persecució religiosa esdevinguda a Espanya entre els anys 1934 i 1939. Amb aquest Decret del Summe Pontífex culminava un llarg recorregut que es va iniciar el dia 18 d'abril de l'any 1952, sota la presidència del cardenal Benjamín de Arriba y Castro —és a dir, va obrir el procés de beatificació com a prerrogativa dels bisbes de les diòcesis a les quals pertanyien els màrtirs—, i n'era postulant el Gmà. Joaquim Donato, de la Congregació dels Germans de les Escoles Cristianes (La Salle).

Evidentment, ha passat molt de temps d'aleshores ençà, per la qual cosa és legítim preguntar-se: per què s'ha tardat tant?... Primerament, podem dir que una causa de beatificació és, en general, un procediment llarg i complex. Cal contrastar molts testimonis, proves, etc., ja que es tracta d'un afer molt seriós que, tal com mana el dret, s'ha de fer amb el màxim rigor. Per altra banda, malgrat que la de Tarragona va ser una de les primeres causes de beatificació presentades a la Santa Seu, per diverses raons es va paralitzar diverses vegades. Aquests motius expliquen en part el fet que hagin passat més de cinquanta anys des que es va introduir.

ALGUNES PARAULES SOBRE COM ES TRAMITA UNA CAUSA

Arribats a aquest punt, podríem recordar les diferents fases d'una causa. En primer lloc es comença per la fase probatòria, és a dir, la investigació o prova que jurídicament es fa d'alguna cosa, en aquest cas de les circumstàncies que van envoltar tot el relatiu al martiri i al màrtir. Un cop acabada la fase probatòria, es redacta un document en el qual s'examinen les dades recollides (l'anomenada *positio*) i s'envien totes les actes a la Congregació per a les Causes dels Sants, que és la instància eclesial competent en aquesta matèria.

Dins de la Congregació, hi ha un Col·legi de Relators. La seva funció és rebre les causes que arriben i impulsar-les, d'acord amb les normes de la Congregació i amb el màxim rigor. Un cop rebuda la causa, s'assigna a un dels relators, el qual prepara la ponència sobre el martiri del servent de Déu, que és com serà anomenat en endavant el presumpte màrtir. La ponència sobre el martiri es presenta a la Comissió de Teòlegs, els quals emeten el seu vot. Si aquest és favorable, es lliura als cardenals i bisbes membres de la Congregació.

Cal explicar també que, a l'Església catòlica, un beat és un difunt les virtuts del qual han estat prèviament certificades pel Papa i pot ser honorat amb culte. El terme beat significa literalment 'feliç' (del llatí *beatus*), o 'benaurat' en sentit més ampli, al·ludint a la creença que aquesta persona gaudeix del paradís. La consideració de beat constitueix el tercer pas en el camí de la canonització. El primer és *servent de Déu*; el segon, *venerable*; el tercer, *beat*, i el quart, *sant*.

Si la causa de beatificació se segueix per via de martiri, no es procedeix a la declaració de venerable. També cal recordar que per a la beatificació dels màrtirs no és necessari que hi hagi hagut un miracle. Un cop aprovada la ponència per part dels dos grups — Comissió de Teòlegs i Congregació de Cardenals i Bisbes— es presenta al Sant Pare, el qual, si ho considera convenient, procedirà a promulgar el decret mitjançant el qual s'aprova el martiri del servent de Déu, i a ordenar-ne la beatificació.

Dins la causa dels màrtirs de Tarragona, que va ser pionera, s'inclouen —a més del bisbe auxiliar de Tarragona, Manuel Borràs, i dels seixanta-sis preveres i dos seminaristes de l'arxidiòcesi—, vuitanta-tres persones més: vint monjos del Monestir de Montserrat, set Carmelites Descalços, set Missioners del Cor de Maria, trenta-nou Germans de les Escoles Cristianes, quatre Terciari Carmelites de l'Ensenyança i un pare Caputxí.

UN RECORD AGRAÏT

La causa del martiri de Tarragona, iniciada l'any esmentat de 1952, llargament esperada i feliçment conclosa amb el Decret del Sant Pare, ha significat la voluntat de l'Església metropolitana de no perdre la memòria d'aquells que per causa de Crist van sofrir mort violenta, donant-nos el testimoni més alt de la fe. Nosaltres no volem oblidar la memòria d'aquells que van estimar el Crist fins a l'efusió de la sang. No podem oblidar unes persones que van estimar tant Déu i l'Església que es van lliurar ells mateixos.

Vull fer memòria dels arquebisbes, antecessors meus en aquesta seu, que han tingut la voluntat i han vetllat perquè aquesta causa martirial prosperés. També vull recordar la generació de sacerdots del nostre presbiteri que n'han mantingut viva la memòria, així com els postuladors de la causa en les diverses etapes del llarg procés canònic. I, sobretot, recordo ara també tants fidels de l'arxidiòcesi que han pregat Déu Pare perquè aquests servents de Déu fossin glorificats.

UNA DIADA PER A LA HISTÒRIA

El dia 13 d'octubre de 2013, juntament amb els nostres màrtirs, seran beatificats també una altra multitud de servents de Déu, més de 500, originaris de diverses diòcesis i congregacions religioses d'Espanya, que van ser víctimes de la persecució religiosa del segle XX. Des d'aleshores els seus noms seran inscrits en el Martirologi de l'Església i seran objecte de veneració i de culte. Ara per ara, aquesta solemne beatificació serà la més nombrosa de la història de l'Església i aquest dia quedarà inscrit en la història de l'arxidiòcesi com a històric i memorable.

El Pla pastoral de la Conferència Episcopal Espanyola (CEE) recull la beatificació de màrtirs del segle XX a Espanya com una de les grans accions, inscrites en l'Any de la fe. En aquest Pla es recorden les paraules de Benet XVI quan, precisament en convocar l'Any de la fe, va assenyalar que «per la fe, els màrtirs van lliurar la vida com a testimoni de la veritat de l'Evangeli, que els havia transformat i fet capaços d'arribar fins al do més gran de l'amor amb el perdó als seus perseguidors» (n. 13).

I recentment, el passat 18 de maig, responent a una pregunta que li van fer en la trobada amb els moviments eclesials en la vetlla de Pentecosta, el papa Francesc deia que «per anunciar l'Evangeli són necessàries dues virtuts: la valentia i la paciència. Els cristians que pateixen estan en l'Església de la paciència. Ells pateixen i hi ha més màrtirs avui que en els primers segles de l'Església; més màrtirs! Germans i germanes nostres. Pateixen! Porten la fe fins al martiri. Però el martiri mai no és una derrota, el martiri és el grau més alt del testimoni que hem de donar. Nosaltres estem en camí cap al martiri, els petits martiris: renunciar a això, fer això... però estem en camí. I ells, pobres, donen la vida, però la donen per amor a Jesús, testimoniant Jesús. Un cristià

ha de tenir sempre aquesta actitud de mansuetud, d'humilitat, precisament l'actitud que tenen ells, confiant en Jesús, encomanant-se a Jesús».

I després d'altres consideracions, afegia: «Us vull fer una pregunta: pregueu per aquests germans i aquestes germanes? Pregueu per ells? En la pregària de cada dia? No demanaré ara que aixequi la mà qui resa: no. No ho demanaré, ara. Però penseu-ho bé. En la pregària de cada dia diem a Jesús: “Senyor, mira aquest germà, mira aquesta germana que pateix tant!” Ells fan l'experiència del límit, precisament del límit entre la vida i la mort. I també per a nosaltres: aquesta experiència ha de portar a promoure la llibertat religiosa per a tots, per a tots! Cada home i cada dona han de ser lliures en la confessió religiosa pròpia, qualsevol que sigui. Per què? Perquè aquest home i aquesta dona són fills de Déu.»

El lema que hem escollit els bisbes per a aquesta beatificació és «Testimonis de la fe fermes i valents». Com a apèndix d'aquesta carta pastoral, podreu llegir el missatge que els bisbes de la Plenària de la Conferència Episcopal Espanyola vam aprovar el passat 18 d'abril.

PER QUÈ TARRAGONA?

El dia 22 de novembre de l'any 2012, també en una Assemblea Plenària de la Conferència Episcopal Espanyola, es va decidir per gran majoria que la cerimònia de beatificació de màrtirs del segle XX a Espanya se celebrés a Tarragona per raó del nombre, però, sobretot, per raons pastorals.

L'Església de Tarragona té una gran tradició martirial que es remunta als primers temps del cristianisme. Màrtir ho va ser sant Pau, que va difondre el missatge de la Bona Nova des de la ciutat; màrtirs van ser els sants protectors de Tarragona, Tecla i Magí; però, són els sants màrtirs Fructuós, bisbe, i Auguri i Eulogi, diaques, els qui obren i marquen la tradició local. Per altra part, la Causa de Tarragona és la més nombrosa en nombre de beats de les trenta-quatre causes que componen aquesta magna beatificació.

És ben escaient que Tarragona aculli aquesta emotiva cerimònia ja que, com hem dit moltes vegades, el primer resplendor del martiri a les terres d'Hispania resplendeix a l'antiga Tàrraco amb el martiri dels sants Fructuós, bisbe de Tarragona, i els seus diaques, Auguri i Eulogi. Per la seva venerable història eclesial i martirial, la seu de Tarragona és mereixedora i digna d'acollir aquesta solemne beatificació: convé no oblidar que sant Fructuós és la primera de les grans figures que ens ofereix la història de l'Església espanyola. Pastor de la comunitat cristiana de Tarragona a mitjan segle III, venerat pels fidels així com també pels pagans. Va exposar moltes vegades la vida a la pesta que en aquells dies va assolir l'imperi, però Déu el reservava per al sacrifici més gloriós del martiri. El proper 13 d'octubre de 2013 podrà ressonar una altra vegada l'himne escrit per Aureli Prudenci:

«Feliç Tarraco, oh Fructuós, aixeca
la testa que resplendent amb vostres flames,
per tu i tots dos diaques a la llum brilla.»¹

També es poden aplicar a la nostra ciutat les paraules de sant Cebrià, bisbe de Cartago i contemporani dels nostres protomàrtirs, que diuen així: «Oh, benaurada Església nostra que Déu ha volgut honorar amb un resplendor tan gran, il·luminada en els nostres temps per la sang gloriosa dels màrtirs, abans era blanca per les obres dels germans, però ara s'ha tornat roja per la sang dels màrtirs. Entre les flors no hi manquen ni lliris ni roses.»²

INVITACIÓ

Mitjançant aquesta Carta pastoral, amb molta alegria, us assabento d'aquesta celebració a tots els fidels de l'arxidiòcesi i us convido a participar-hi. Desitjaria que la sentíssiu ben vostra. El bisbe Manuel Borràs Ferré i els germans preveres, durant la seva vida, van formar part del nostre presbiteri i van servir les nostres comunitats parroquials. És just que l'Església a la qual van servir sigui present a l'hora de la seva glorificació, reculli amb amor el seu testimoni i en doni gràcies a Déu.

Ens unirem també a les diòcesis germanes i a les famílies religioses, que pelegrinaran a Tarragona per a participar en aquesta celebració. La beatificació del dia 13 d'octubre ha de ser una festa compartida entre les Esglésies de la vella pell de brau i en comunió amb el Sant Pare. El martiri cristià fa que l'Església trobi la unitat de la fe per la qual van morir els màrtirs, una unitat fonamentada en l'Esperit de Déu mateix que estreny sempre els llaços de la caritat, tal com diu l'Apòstol: «Un sol cos i un sol Esperit, com també és una de sola l'esperança que us dona la vocació que heu rebut» (Ef 4,4).

QUI SERÀ BEATIFICAT?

D'una manera particular, atesa la significació espiritual que té en el nostre país, vull esmentar la comunitat benedictina de Santa Maria de Montserrat i els vint monjos que seran beatificats. És un estol de diverses edats, que comprèn des del més jove, Hildebrand Casanovas —de només divuit anys— fins al més ancià, P. Josep Maria Fontserè —de vuitanta-dos—, i entre els quals es compta el gran compositor P. Àngel Rodamilans, la Salve del qual encara ressona a l'estimada Basílica montserratina. Tots ells participen ara de la litúrgia del cel en la felicitat de la Jerusalem celestial (*Urbs Ierusalem beata pacis dicta*, tal com està escrit a la façana de l'estimat Monestir). Saludo, doncs, amb afecte la comunitat de Montserrat, alhora que participem del seu goig per la glorificació d'aquests vint germans. Al mateix temps, encomanem a la

---

¹ Aureli Prudenci, *Llibre de les Corones o Peristephanon*.

² St. Cebrià, Ep. 10.

Mare de Déu de Montserrat —no oblidem pas que Maria és la Reina dels màrtirs— la celebració d'aquesta beatificació a la nostra ciutat, per tal que siguin abundosos els seus fruits espirituals.

Tinguem present que, juntament amb el Dr. Manuel Borràs, bisbe auxiliar de Tarragona, seran beatificats dos bisbes més: el Dr. Salvi Huix Miralpeix, bisbe de Lleida, i el Dr. Manuel Basulto Jiménez, bisbe de Jaén. Amb el seu martiri honoren les Esglésies de les quals van ser pastors, i reben la corona que Déu té reservada a aquells qui l'estimen (cf. Jm 1,2). En ells s'acompleixen les paraules de l'apòstol Pere: «Quan apareixerà el cap dels pastors, rebreu la corona immarcescible de la glòria» (1Pe 5,4). I a ells també es pot referir el bonic responsori del Comú dels Màrtirs: «Els homes sants vessaren pel Senyor una sang gloriosa, van estimar Crist durant la vida, van imitar-lo en la mort i han merescut la corona de la victòria.» La glorificació d'aquests bisbes i de tants companys màrtirs és per a tots una crida a viure la santedat.

Així doncs, que siguin benvinguts entre nosaltres els fidels de les diferents diòcesis de Catalunya i d'Espanya que s'uniran a nosaltres en aquest esdeveniment eclesial tan joiós. Fem-nos el propòsit que el dia 13 d'octubre sigui una celebració de la comunió eclesial, una efusió de l'Esperit Sant pels mèrits d'un nombre tan gran d'intercessors i també un signe de pau i de reconciliació.

És el mateix Esperit qui ens uneix en la professió de la mateixa fe, una fe per la qual els màrtirs van morir. Que aquell dia sigui un dia de lloança al nostre Salvador, i que, per la intercessió de tants homes i dones que van morir per causa de la paraula de Déu, ens sigui donada la veritable llibertat d'esperit, la fermesa i la puresa de la fe.

ANY DE LA FE

Com hem dit anteriorment, aquesta beatificació vol ser l'acte culminant de les diòcesis espanyoles de l'Any de la fe, promulgat pel qui en aquell moment presidia l'Església universal, el venerat papa emèrit Benet XVI. La Professió de fe d'aquests servents de Déu és admirable, perquè la fe que van proclamar amb els llavis va ser rubricada amb la pròpia sang. Ells, que van viure en el do de la fe, van morir per causa d'aquesta mateixa fe i no es van avergonyir de la creu del Senyor (cf. 2Tm 1,8). Ara és el mateix Senyor qui, mitjançant el ministeri de l'Església, els glorifica per a l'edificació del cos de Crist i per a la glòria de la santa Trinitat.

Durant l'Any de la fe, gràcies a tantes iniciatives pastorals, tots estem aprenent a fer la *confessio fidei* amb una comprensió del que creiem, tot cercant una coherència més gran entre vida i fe a fi d'esdevenir testimonis de l'Evangelí i llavor per a una reevangelització de la nostra societat.

Impressiona pensar que, per aquesta fe que nosaltres proclamem, moltes persones van donar la vida. Són per a nosaltres exemple de fortalesa i de fidelitat. Vull fer memòria del qui fins fa poc era Pontífex de l'Església catòlica, en la seva carta *Porta fidei*: «Per la fe, els màrtirs van entregar la seva vida com a testimoniatge de la veritat de l'Evangelí, que els havia transformat i fet capaços d'arribar fins al do més gran de l'amor amb el perdó dels seus perseguïdors.»³

La glorificació de tants servents de Déu ha de ser per a tots nosaltres un esperó per a renovar la fe, i ha d'omplir de nova vitalitat les nostres diòcesis. En la tradició cristiana s'ha considerat que un màrtir és una persona que mor per la fe religiosa, i en molts casos és torturada fins a la mort. En moltes ocasions assimilem màrtir als màrtirs cristians dels tres primers segles, els qui van ser assassinats per les seves conviccions religioses. Això no obstant, hi ha hagut més màrtirs cristians al segle XX que en el conjunt dels dinou segles anteriors. Cal assenyalar també que en el nostre segle XXI continuen les persecucions religioses, i que la majoria d'elles tenen els cristians com a víctimes.

TARRAGONA ÉS GLORIOSA PEL MARTIRI DELS SANTS

És bo que la celebració d'aquesta beatificació tan nombrosa es realitzi a la nostra ciutat de Tarragona com a reconeixement de la seva tradició eclesial i martirial. Una Església que s'anomena a ella mateixa «Tàrraco, Església de Pau, seu de Fructuós». Tarragona —arrelada, segons tradició venerable i atendible, en la mateixa predicació de l'apòstol Pau— té l'honor de gaudir dels protomàrtirs Fructuós, bisbe, i els diaques Auguri i Eulogi. El dia 21 de gener de l'any 259 van morir cremats vius a l'amfiteatre de la ciutat a causa de la seva valenta Professió de fe, durant la persecució cruenta i selectiva decretada pels emperadors Gal·liè i Valerià, adreçada a privar l'Església dels seus caps.

Del seu martiri n'estem exactament informats per les seves *Actes*⁴, document autèntic considerat el més antic de la literatura cristiana hispànica. No cal dir que aquestes *Actes* martirials, que respiren pau, joia i fortalesa, han estat copiades generació rere generació i traduïdes —per ara— a vint-i-dues llengües.

El relat del seu martiri mou a la conversió del cor i a la lloança de Déu. Ja el poeta cristià Aureli Prudenci, com hem citat anteriorment, els dedica el famós himne abans esmentat, tret del *Llibre de les Corones*, conegut també com *Peristephanon*. Per altra

---

³ Carta apostòlica *Porta fidei*, n. 14.

⁴ Les *Actes* es poden trobar al web de l'Arquebisbat de Tarragona traduïdes a molts idiomes. Un bon estudi és el de l'Institut Superior de Ciències Religioses Sant Fructuós: *Les Actes del martiri de sant Fructuós, bisbe de Tarragona, i dels seus diaques sant Auguri i sant Eulogi. Context històric, teologia i espiritualitat*, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2009, 165 p. Diversos autors. A cura de Josep M. Gavalrà Ribot.

part, sant Agustí (354-430), bisbe d'Hipona, predica sobre la *Passio Fructuosi* en el Natalici dels nostres protomàrtirs.⁵ Tot això és exponent que el martiri dels Sants de Tarragona era conegut a l'Església universal.

El dia 21 de gener de l'any 259, al bell mig del segle III, l'Església de Tarragona escrivia la primera plana del *Martirologi*, però la que serà per ara darrera plana serà escrita el dia 13 d'octubre d'enguany. Com fa bategar el cor recordar aquest arc de tants segles que ens porta a descobrir la bellesa i la convicció de la fe! L'amor a Crist de sant Fructuós i dels seus diaques és el mateix amor pel qual van morir aquests germans del nostre temps, un temps tan recent com ho són setanta-cinc anys. Què n'és, de gran, que, des dels dies de sant Fructuós (segle III) fins als nostres (segle XXI), resplendeixi el testimoni de tants i tants que han viscut la mateixa fe, la mateixa eucaristia i la mateixa caritat! De tots ells es poden dir les paraules de l'Apocalipsi: «Aquests són els qui vénen de la gran tribulació. Han rentat els seus vestits amb la sang de l'Anyell i els han quedat blancs» (Ap 7,14).

Sant Fructuós, abans d'entrar en el suplici, va voler pregar per l'Església «estesa d'orient fins a occident». D'aquesta manera, manifestava que l'Església particular —que ell presidia— era oberta, acollidora i solidària amb tota l'Església universal. Amarat d'aquest mateix esperit tan profundament eclesial vull donar la benvinguda a la multitud tan ingent de fidels que, procedents de diverses diòcesis espanyoles vindran a la ciutat de Tarragona per a glorificar aquells que l'Església, després d'un minucios examen canònic, vol declarar públicament màrtirs del Crist.

L'organització d'aquesta cerimònia de proclamació pública —i d'altres esdeveniments connectats— correspon a la Secretaria General de la Conferència Episcopal Espanyola a través de l'Oficina per a les Causes dels Sants de la mateixa Conferència, amb la col·laboració de la diòcesi amfitriona, l'arxidiòcesi de Tarragona.

EL BISBE MANUEL BORRÀS I ELS MÀRTIRS PREVERES DE L'ARXIDIÒCESI

Evoquem, per exemple, la forta figura del bisbe Manuel Borràs Ferré. Va néixer a la Canonja el 9 de setembre de 1880, va ser ordenat prevere el 19 de setembre de 1903 i va ser consagrat bisbe auxiliar de Tarragona a la Catedral Metropolitana i Primada el dia 2 de juliol de 1934. Va servir l'Església diocesana amb pulcritud i fidelitat i va viure vint-i-un anys a l'ombra del cardenal Francesc d'Assís Vidal i Barraquer, com un servidor fidel i discret.

Després de dinou dies a la presó de Montblanc, sense que ningú no es recordés de la seva sort, finalment va ser assassinat al coll de l'Illa la tarda del 12 d'agost de 1936. La nit

---

⁵ Precisament en el llibre citat anteriorment (p. 159-165) es pot trobar el *Sermó 273* que sant Agustí va predicar un 21 de gener, festa dels nostres màrtirs.

d'aquell jorn memorable, un dels que l'havien mort deia: «Encara ha tingut la gosadia de beneir-nos.»

Havent-lo cobert de branques, el van ruixar amb gasolina i li van calar foc. Van deixar el cos insepult a la vora de la carretera. A ell i tants altres, cal que li apliquem el text de Marc: «Qui vulgui salvar la vida, la perdrà, però el qui la perdi per mi i per l'evangeli, la salvarà» (Mc 8,35). No la va perdre pas, la vida, sinó que la va guanyar pel Crist. Per sempre.

El cardenal Francesc d'Assís Vidal i Barraquer, que havia iniciat el camí de l'exili, no es va assabentar fins més tard de la mort del seu bisbe auxiliar —de qui l'havien forçat a separar-se— i de tants preveres de l'arxidiòcesi. La tristesa el va acompanyar fins a la mort. Va ser el martiri del cor. Tant l'un com l'altre van fer ofrena de la seva vida a l'Església de Tarragona, de la qual eren pastors. El Cardenal va viure i va morir en un exili sense retorn. Va morir pobre i oblidat de molts el dia 13 de setembre de 1943. L'epitafi del papa sant Gregori VII es pot aplicar a la persona de qui fou considerat «el Cardenal de la pau»: «He estimat la justícia i he odiat la iniquitat; per això moro exiliat.»

El mateix cardenal Francesc d'Assís Vidal i Barraquer ho havia reconegut en la primera carta que, des del seu exili a la cartoixa de Farneta, va adreçar al seu presbiteri:

Per animar-vos i encoratjar-vos us adreço aquestes ratlles de salutació. És més tendra i efusiva per aquells que passen encara, o han passat ja, majors perills i aflicció. Ells, sobretot, han estat en tot moment i, ho són encara, objecte de la meva vivíssima sol·licitud. Que els sigui un xic de consol el sapiguer que jo també, potser primer que ells, les he experimentades i viscudes, en totes les etapes, les seves emocions, penes, humiliacions i sofrances, que sols un voler del bon Déu permeté que no acabessin amb el desenllaç gloriosíssim que semblava inevitable. Certament, jo sofreixo amb ells, però em consola el pensar que també ells, en la prova, experimenten intensament aquell devassall d'assistència superior, que ens féu possible a nosaltres afrontar, amb una serenitat sobrehumana, aquells moments i aquelles hores supremes, que arribà a impressionar i, gairebé, a guanyar els qui creien trobar en nosaltres els seus enemics. Com s'anaven esvaint els prejudicis, i, com els colpia el sentir coses, que mai no havien sentides, i, com la suavitat i dolcesa els anava desarmant! Com em plau poder dir que he sofert quelcom pel Crist, i que, encara sóc pobre i sofrent, com vosaltres, per la causa d'ell.⁶

Així, doncs, l'any 1944, el Dr. Salvador Rial Lloberas, administrador apòstolic de l'Arquebisbat de Tarragona, podia afirmar rotundament: «Indubtablement entre el clergat de l'arxidiòcesi la primera víctima fou el Pastor, l'eminentíssim senyor cardenal arquebisbe. Sense efusió de sang, però vertadera víctima i màrtir. Recordem que

---

⁶ 9 de novembre de 1937, Certosa di Farneta.

l'Església venera com a màrtirs a molts que van sofrir persecució però sense efusió de sang. Fou la primera víctima per la seva dignitat, potser també per ésser el primer i, certament, per la durada» de la persecució a què va ser sotmès per uns i altres.⁷

Les despulles venerables del bisbe Borràs, malgrat les incansables indagacions efectuades, no han estat encara trobades; però, a la cripta de la capella de sant Fructuós, a prop del sepulcre del cardenal Vidal i Barraquer, hi ha un memorial seu, cisellat en marbre, on es manifesta també el desig del «Cardenal de la pau» de descansar al costat del seu estimat auxiliar.

A l'apèndix d'aquesta Carta pastoral trobareu el nom dels preveres que van morir per causa de la fe. La lectura dels seus noms i dels llocs on van exercir el seu ministeri pastoral provoca en el nostre cor tendresa i esgarrifança. Són preveres dels nostres pobles i de les nostres parròquies, de noms tan entranyables. No els sentim llunyans. Les seves fotografies es conserven i palesen que eren de tota condició i edat, des dels més joves, que encara portaven el sant crisma fresc a les mans, fins als més ancians. Encara hi ha persones en els nostres pobles que recorden el ministeri d'algun d'ells. Amb els seus defectes i virtuts, dins l'estil pastoral de l'època, eren homes íntegres i dedicats a servir els seus feligresos.

VERS EL MARTIRI

Desconcertats davant la persecució religiosa, el juliol de 1936, va començar per a aquells preveres un camí que els portaria al martiri. Els relats dels darrers dies de la seva vida són realment esfereïdors: delatats, fugitius per les muntanyes, amagats, torturats, i, finalment, assassinats. La pregària i la intercessió de la Mare de Déu els sostenia.

Qui pot afirmar que desitgessin mal a ningú? De qui eren enemics? Eren homes valents: la pregària i l'eucaristia els havia fet forts. I amb aquesta fortalesa —la fortalesa que és un do de l'Esperit Sant— van afrontar la mort, amb paraules de perdó als llavis, encomanant la seva vida a la Mare de Déu, pregant per aquells que els mataven. De la mateixa manera que Jesús, malgrat estar clavat a la creu, no es va sentir víctima de cap injustícia, sinó de la ignorància dels homes, ells també van assumir la situació i van fer seves aquelles paraules que el Senyor havia dit mentre el clavaven a l'instrument del suplici: «Pare, perdoneu-los que no saben el que fan!»

Aquesta consciència es fa ben palesa en una carta del cardenal Francesc d'Assís Vidal i Barraquer al cardenal Eugenio Pacelli, secretari d'Estat de la Santa Seu:

---

⁷ BOAT, 30 de juny de 1944, n. 13, p. 195. *Recuerdos amargos y edificantes*.

És certament molt dolorós i solleva l'ànima noble, generosa i recta el deixar sense pública protesta tants sacrilegis i pecats, tants assassinats i atrocitats, tantes destruccions i devastacions, però, talment com Jesucrist i els primitius màrtirs, convé tenir una gran prudència i paciència pels qui no reflexionen, pels qui estan cecs, pels qui exacerbats i ofuscats per la passió i el desig de venjança no saben el que fan i arriben a l'extrem de beure la sang dels ministres del Senyor i dels bons catòlics després d'haver saciat el seu odi martiritzant horriblement les víctimes.⁸

Haurien pogut abdicar de la fe, fins i tot de la seva condició sacerdotal, i no ho van fer. Realment van estimar Déu i, revifant el seu record, podem evocar les paraules de la Primera carta de sant Joan: «Estimar Déu vol dir guardar els seus manaments. I els seus manaments no són feixucs, perquè tots els qui han nascut de Déu vencen el món. La victòria que ha vençut el món és la nostra fe. Però, ¿qui venç el món sinó el qui creu que Jesús és el Fill de Déu?» (1Jo 5,3-5). Ells, veritablement, van estimar Déu i amb la seva fe van vèncer el món.

Sóc conscient que no hi són tots, que hi ha molts altres preveres dels quals és possible començar el procés de canonització, així com també el de molts laics i laiques. Entre ells fem avinent la incoada causa del Sr. Marià Mullerat, de Santa Coloma de Queralt, metge d'Arbeca, on va patir el martiri, així com també la memòria dels joves membres de la Federació de Joves Cristians, tan arrelada al nostre país, la causa dels quals també ha estat iniciada. També per a ells demanem la glorificació.

La proximitat temporal de la seva mort gloriosa ens fa afirmar que el Credo —la confessió tan entranyable, musicada per Mn. Romeu—, que nosaltres cantem amb solemnitat i devoció, és el mateix Credo i la mateixa melodia que ells van cantar. Així queda consignat en els annals del seu martiri, en aquella hora suprema de la seva oblació. La seva memòria no pot ser oblidada, el seu martiri honora la tradició eclesial de Tarragona i enforteix el sentit de pertinença a l'Església diocesana, que s'obre a la comunió dels sants de l'Església del cel i de la terra.

Això ens hauria de fer pensar que formem part d'una Església que porta saba antiga i santa. Som fills d'una terra eclesial regada amb sang de màrtirs. Mai no hem d'oblidar una veritat teològica: el misteri de l'Església sempre precedeix els màrtirs. Abans que l'Església dels màrtirs, hi ha l'Església tota ella màrtir. I tota forma de martiri expressa la vocació de tota l'Església de ser testimoni de la Veritat del Crist.

---

⁸ 2 de setembre de 1936, Certosa di Farneta.

PER QUÈ ‘MÀRTIRS DEL SEGLE XX’?

Per què aquesta denominació de *màrtirs del segle XX* i no pas una altra? Nombrosos estudiosos del tema sostenen que quan s’anomena les víctimes —en el cas que ens ocupa— *màrtirs de la guerra civil*, s’estan manipulant els termes. La guerra civil és el context sociopolític en què es produeix la mort de la majoria; però ells són víctimes no d’una guerra civil, sinó d’una persecució religiosa, que són dos conceptes totalment diferents.

Un argument a favor de la tesi abans exposada la constitueix la beatificació d’uns Germans de la Salle de Turón (Astúries), assassinats a Oviedo l’any 1934. En aquells temps no hi havia guerra civil, sinó una situació en què hi va haver persecució religiosa: crema de convents i d’esglésies, assassinats de persones a causa de la seva fe, etc., amb l’antuència i, per tant, una responsabilitat moral per part dels qui van tolerar aquells fets. El terme *màrtirs de la guerra civil* es presta a manipulació, de manera que es prefereix l’expressió *màrtirs del segle XX a Espanya*.

És evident, com dèiem abans, que el context majoritari del martiri dels nous beats va ser la guerra de 1936, una guerra que no hauria hagut d’haver-se esdevingut mai. Totes les guerres són blasmables. Vull dir-vos que una beatificació no es fa mai en contra de ningú, de tal manera que proclamar la benaurança dels nostres germans no és proclamar de cap de les maneres la maledicció o la condemna dels altres. Dissortadament, tota guerra té víctimes innocents. Són moltes les llàgrimes de mares que van plorar la mort dels seus fills en un i altre bàndol. Tota mort innocent és respectable i digna de compassió.

PER QUÈ ES BEATIFICARÀ AQUESTES PERSONES?

Aleshores, algú es pot preguntar: Per què es beatificarà aquestes persones i no d’altres? La resposta és molt senzilla: seran beatificades com a víctimes d’una *persecució religiosa* i pel fet de considerar que la violència sistemàtica exercida contra les persones membres de l’Església catòlica va ser per aquesta condició. Els van matar *in odium fidei* ‘per odi a la fe’, pel sol fet de ser catòlics, ja fossin religiosos o laics, i no van voler apostatar de la seva fe per a salvar la vida. En una contesa o en una revolta moren moltes persones, però no totes moren per raó de la seva creença religiosa. Aquesta és la diferència.

Quan l’Església proclama la benaurança dels qui han mort per causa de Jesucrist, no vol de cap manera prendre partit ideològic. No n’honora uns per a condemnar-ne uns altres. Ni tampoc fa cap judici històric d’un esdeveniment tan dolorós com una guerra que va enfrontar germans contra germans. No seria correcte que algú pensés això.

L'Església vol estimar tothom i, si alguna vegada no ho ha fet, se n'avergonyeix i en demana perdó. L'Església sap perfectament que en tota guerra són innumbrables les víctimes innocents, que mereixen honor i respecte, siguin quines siguin les seves posicions ideològiques. Una beatificació, per tant, no es fa en contra de ningú, i tampoc a favor de ningú. Hi ha judicis que pertanyen a la història, i és a ella a qui correspon l'explicació objectiva dels fets.

L'Església simplement vol posar a plena llum, davant de tots, el testimoniatge d'homes i dones que van morir per causa de Crist. És a dir, que si no haguessin estat de Crist o no haguessin tingut fe, no els haurien mort violentament. I no els admira com a herois, sinó com a testimonis de la fe. No és la mort violenta el que fa que un sigui màrtir, sinó la causa d'aquesta mort. Els màrtirs morien per Jesucrist, i tenien la certesa que el destí de Crist en la glòria era el seu destí mateix. Jesucrist és la causa i el fonament de tot martiri.

Així, sant Agustí dirà: «Els màrtirs no ho són per la pena, sinó per la causa.» Per tant, l'Església els glorifica només perquè ells van morir per causa de Crist i a causa de Crist, com un acompliment de les paraules de Jesús, que anunciava que els seus deixebles patirien persecució i mort: per causa del Fill de l'home (cf. Lc 6,2), per causa del meu nom (cf. Jn 15,21) i per mi (cf. Mt 5,11)

Així també ho reconeixia el Dr. Jaume Toldrà Rodon, prevere de l'Arquebisbat de Tarragona, al cardenal Vidal i Barraquer:

*Quasi bé tots els sacerdots hem passat (i estem passant encara que amb menys gravetat) dies ben angoixosos i plens de perills, en els quals l'únic plaer era el consol espiritual de que érem perseguits sols per ésser sacerdots i, per tant, sofríem per Déu; i si ens assassinen serem màrtirs de la Santa Fe. Serà una gran satisfacció per Vostra Eminència, en mig de la profunda pena, l'anar-se assabentant que hi ha hagut molts sacerdots de la nostra estimada diòcesi que han mort predicant la Fe i perdonant públicament als que els afusellaven; vibra encara, doncs, en el nostre sacerdoci el mateix sant coratge dels màrtirs dels primers temps. També religiosos i alguns seglars s'han comportat igualment.*⁹

La proclamació del seu martiri és una lloança a Crist, que és el Rei dels màrtirs. També és una proclamació de la seva gràcia, que els ha fet forts en l'adversitat (cf. 2Co 1,14). La fortalesa és un do de l'Esperit Sant i aquesta «fa capaç de vèncer la por, fins i tot la por a la mort, d'afrontar la prova i la persecució».¹⁰

I no podem oblidar que ells van perdonar els seus botxins, i si ells van perdonar, com no hauríem de perdonar nosaltres? Així doncs, el missatge profètic que ens deixa

---

⁹ 6 de novembre de 1936, Barcelona.

¹⁰ *Catecisme de l'Església catòlica*, n. 1808.

el seu martiri és el perdó, la reconciliació i el do de la pau; però també és un refusar sempre qualsevol forma de pensament totalitari que empri les armes i la violència per imposar-se. La llibertat religiosa és un dels primers drets de la persona humana. És així que la beatificació dels nostres màrtirs no vol ferir cap susceptibilitat, no vol obrir cap ferida. L'Església sap que són moltes les víctimes d'una guerra; i tota víctima, pel sol fet de ser innocent, és digna d'una memòria honrosa.

UNA PROCLAMACIÓ DE PAU I DE RECONCILIACIÓ

Ja fa més de set dècades d'aquells luctuosos esdeveniments i la perspectiva del temps fa que el martiri, desvinculat de l'esquema de perdedors i vencedors, resplendeixi en la seva puresa en allò que és: el testimoniatge suprem de la fe.

Insisteixo en això: l'Església, quan beatifica aquests servents de Déu, no ho fa per venjança, ni tan sols per una reparació de la justícia humana, sinó per afirmar que el bé és sempre més gran que el mal. Serà sempre veritat que no hi ha un amor més gran que aquell que dona la vida.

La glorificació d'aquests màrtirs és, en definitiva, una proclamació de pau i de reconciliació. El seu martiri és una lliçó davant la història i un exemple a seguir pels cristians. Al cap i a la fi, la valentia dels màrtirs davant de la mort violenta no va ser mèrit seu, sinó una gràcia de Crist. El màrtir cristià és conscient de la seva feblesa, però també del poder de la gràcia del Crist, una gràcia que nosaltres sempre portem en vasos de terrissa perquè es manifesti així la gràcia del Crist. La fortalesa dels servents de Déu davant del martiri no es pot explicar com a qualitat humana, sinó com a do de la gràcia del Crist.

El mateix cardenal Francesc d'Assís Vidal i Barraquer no s'estava d'insistir en el valor de la pau i de la reconciliació: «Res de venjances, caritat i caritat, per damunt de tot i contra altres ventades que puguin bufar en altres indrets. Deu ésser aquesta la pedra de toc.»¹¹ I també, el seu vicari general, el Dr. Salvador Rial Lloberas, afirmava amb determinació: «Insisteixo molt en foragitar dels esperits tot sentiment de venjança, recordant-los que la venjança pròpia del cristià és l'amor; també els hi faig present que ningú deu buscar la culpa o la responsabilitat dels altres, sinó cadascú la pròpia, o per pecats de comissió, o per pecats d'omissió.»¹²

---

¹¹ 11 d'octubre de 1937, Certosa di Farneta.

¹² 21 de setembre de 1937, Tarragona.

L'OBLACIÓ DELS MÀRTIRS ÉS UN DO PER A TOTA L'ESGLÉSIA

Com ja ho hem exposat al principi, per a la beatificació d'un màrtir és suficient la declaració oficial del martiri per part de l'Església; per a això no calen ni el procés de virtuts heroiques ni tampoc el miracle, que, en canvi, s'exigeix per a la beatificació d'una persona morta per causes naturals.

Si el procés es desenvolupa per raó de martiri, el dubte sobre el qual s'estableix el procés és si el fidel va patir martiri per la seva fe. Per això «cal recollir proves irrefutables sobre la seva disponibilitat al martiri —entès com a vessament de la sang— i sobre la seva acceptació per part de la víctima; però, també, cal que aflori directament o indirectament, malgrat que sempre d'una manera moralment certa, l'odi a la fe per part del perseguidor». ¹³

La condició de la majoria dels màrtirs que seran glorificats era la de ser «pastors de l'Església» pel ministeri de l'orde que havien rebut. I des dels antics relats de martiri, com és ara el martiri de sant Policarp o de sant Fructuós, es veu clara la relació intrínseca que hi ha entre l'eucaristia i el martiri.

La literatura dels pares de l'Església contempla en la mort del màrtir —sigui bisbe o prevere— la consumació de la seva oblació eucarística. No oblidem que els preveres, en celebrar la santa eucaristia *in persona Christi*, s'ofereixen ells mateixos en l'eucaristia que celebren, units a Crist. El seu martiri esdevé la consumació de la seva eucaristia, perquè els uneix íntimament en el centre de l'oblació de Crist per tots els homes. Ja no és possible una identificació més alta i profunda entre el Crist i ells.

El seu martiri és la més plena identificació amb l'ofrena de Crist al Pare en l'Esperit per la redempció del món. Allò que rememoraven a l'altar ho rememoren cruentament en el seu martiri. I si el prevere actua en la persona de Crist en els actes sacramentals, també actua *in persona Christi* en el seu martiri; un martiri que expressa i porta com a do i fruit la redempció de Jesucrist.

El martiri està inclòs en la ministerialitat sacramental de l'Església. El prevere màrtir, amb la seva mort —assumida, oferta i donada—, se situa al centre de l'oblació de Crist al Pare en l'amor de l'Esperit Sant. Això és el que vol dir Pau quan afirma: «I si la meua sang ha de ser vessada com a libació en el sacrifici que ofereix la vostra fe, me n'alegro i me'n felicito amb tots vosaltres» (Fil 2,17).

Descobrim en aquest text que la mort sacrificial de l'Apòstol té un caràcter litúrgic: és un vessament de sang, com un vessar-se per tots els homes. I es realitza aquesta identificació amb l'autodonació de Crist, que constitueix, al mateix temps, la seva adoració perfecta al Pare del cel. El martiri de l'Apòstol participa del martiri de Crist i

---

¹³ Missatge del sant pare Benet XVI als participants en la sessió plenària de la Congregació per a la causa dels sants, 24 d'abril de 2006.

de la seva dignitat teològica. Es fa litúrgia viva. És una mort reconeguda en la fe i està al servei de la fe. La fe del màrtir és un reconeixement absolut del misteri del Déu vivent.

La seva mort *re-presenta* en el seu cos mateix l'eucaristia del Senyor, ja no damunt l'altar, sinó en la seva mort gloriosa. La mort martirial d'un bisbe o d'un sacerdot és un acte sacerdotal. I per això la seva mort santifica l'Església i comunica la gràcia de Crist. La seva mort és el darrer acte de ministeri.

Ho trobem bellament expressat en el relat del martiri de sant Fructuós, en el qual tot el sacrifici està descrit com un fer-se eucaristia, entrant en comunió plena amb la Pasqua de Jesucrist i esdevenint eucaristia amb ell. Podem llegir a les *Actes* que «el sant màrtir, fort i alegre, segur de la promesa divina» digué, alçant la veu: «Em cal tenir present l'Església catòlica, estesa d'orient a occident»,¹⁴ talment com si celebrés l'eucaristia. El martiri esdevé així un acte d'amor a Crist i al mateix temps un acte d'amor a l'Església.

Sant Tomàs d'Aquino afirmava que «el martiri és l'acte més perfecte de caritat» (cf. *Summa Theologica* II-II, 4 q.3). Certament, el bisbe Borràs i els seus companys preveres, quan morien, feien un acte d'amor a Crist i a l'Església: era el darrer acte d'amor a les comunitats que els havien estat encomanades. La seva mort adquireix la condició del gra de blat que un cop enterrat dóna fruit; un fruit de gràcia que fecunda l'Església des de dins i per aquesta raó cal que ens encomanem a la seva intercessió.

SOM HEREUS D'UNA TRADICIÓ MARTIRIAL QUE NO HEM D'OBLIDAR

Tant els fidels com el presbiteri de Tarragona hem de prendre consciència viva del fet que som hereus d'una tradició martirial, santa amb tot el que té de gràcia, però també de responsabilitat. Els preveres, fins i tot els més joves, han de recollir el seu record, perquè ells han conformat el nostre presbiteri i l'han ornat amb la seva santedat. Una Església local, si no vol perdre la memòria de la seva història, no pot oblidar els «germans que ens han precedit en el nom del Senyor». El ministeri en l'Església és sempre més gran que aquells que —per un do del Senyor— l'exerceixen ara. Pensem que uns altres abans que nosaltres van servir l'Església de Tarragona, i que uns altres, després de nosaltres, la serviran.

Déu vol manifestar la seva glòria a través dels qui l'han estimat tant a la terra. La seva mort és una benedicció per a tots nosaltres: una benedicció que cal acollir amb la fe i amb la conversió del cor.

Paradoxalment damunt del martiri dels nostres sants plana l'alegria de l'esperança, una alegria que fa dir a l'apòstol Pau: «Alegreu-vos-en també vosaltres i felicitau-

---

¹⁴ Cf. *Les Actes del martiri de sant Fructuós, bisbe de Tarragona, i dels seus diaques sant Auguri i sant Eulogi. Context històric, teologia i espiritualitat, o.c.*, p. 151.

vos-en amb mi» (Fl 2,18). És la mateixa joia que amara de les Actes dels nostres protomàrtirs quan presenten un Fructuós fort i alegre en la seva esperança. El martiri és un do per a l'Església, perquè aquesta sigui edificada. No podem oblidar les belles paraules del concili Vaticà II en la Constitució dogmàtica sobre l'Església:

*D'ençà que Jesús, el Fill de Déu, va expressar la seva caritat donant la vida per nosaltres, ningú no té un amor més gran que el qui dona la vida per ell i pels seus germans (cf. 1Jn 3,16; Jn 15,13). Fou justament a donar aquesta màxima expressió d'amor davant de tothom, sobretot davant els perseguidors, que alguns cristians ja des dels primers temps foren cridats i ho seran sempre. Per tant, el martiri, gràcies al qual el deixeble es fa semblant al mestre que acceptà la mort per la salvació del món, bo i conformant-se a ell en l'efusió de la seva sang, és considerat per l'Església com un do excepcional i la suprema prova de la caritat. I si això es concedeix a pocs, cal que tothom estigui preparat a confessar Crist davant dels homes i a seguir-lo pel camí de la creu enmig de les persecucions que mai no manquen a l'Església.*¹⁵

L'Església no ha oblidat mai els seus màrtirs i, des de la més antiga litúrgia, ha pregat Déu per la seva intercessió. Des de temps immemorials, i com diu el *Catecisme de l'Església catòlica*, «amb la més gran sol·licitud l'Església ha guardat el record dels qui han arribat al capdamunt de tot en el testimoniatge de la fe. Són les Actes dels màrtirs. Són els arxius de la Veritat escrita amb lletres de sang».¹⁶ Els màrtirs són germans nostres que, en la «comunió dels sants», preguen per nosaltres.

També el cardenal Francesc d'Assís Vidal i Barraquer reconeixia als seus preveres el llegat preciós que deixaven els màrtirs:

*He quedat meravellat en conèixer l'heroisme admirable dels vostres companys i germans, edificat de la fermesa, constància i dignitat de molts en sofrir un martiri més llarg i potser no menys gloriós. És un patrimoni preuadíssim el que uns i altres ens han llegat. Cal que ens esforcem en administrar-lo bé i treure'n tot el rendiment.*¹⁷

---

¹⁵ Concili Vaticà II, Cons. *Lumen gentium*, n. 42.

¹⁶ *Catecisme de l'Església catòlica*, n. 2474.

¹⁷ 9 de novembre de 1937, Certosa di Farneta.

EL MARTIRI ÉS UN DO DE LA FE

En aquest Any de la fe en què el venerat papa, ara emèrit, Benet XVI ens exhortava a comunicar la fe als nostres coetanis, el martiri és un signe significatiu que adquireix un gran sentit i és sempre una interpel·lació, tant per als creients com per als no creients, així com per a tots els homes i dones que cerquen el Déu vivent.

El màrtir és aquell que, davant seu, ja no té més espai de llibertat i ha de jugar la darrera carta. Ja no té cap altra direcció possible i es troba en la disjuntiva absoluta. Ja no té més temps al davant. És una hora improrrogable. I heus ací la grandesa: ells han tingut un motiu per a viure. Han viscut per Crist. I ara tenen un motiu per a morir. Han mort per Crist. Qui no té motius per a viure tampoc en té per a morir. I la mort, per a ells, és una confessió de fe en la vida eterna. El martiri dóna sentit a la seva vida, també a la seva mort, que esquinça el temps i l'obre a l'eternitat divina.

Si la fe no hagués estat la seva vida, no haurien pogut morir per causa del Crist. La mort és per a ells dramàtica, però no tràgica. Saben que han passat de mort a vida perquè han estimat els germans i la mort per a ells no és una pèrdua, sinó un guany. En tots els màrtirs s'apliquen les paraules de sant Pau: «Perquè per a mi, viure és Crist, i morir m'és un guany» (Fl 1,21).

La mort és la seva gran professió de fe en el Déu vivent i en la resurrecció del Senyor, i esdevé un motiu de la credibilitat de la fe de l'Església, perquè la mort del màrtir és una predicació veritable.

És una predicació silenciosa, però eloqüent. Fan créixer l'Església no des de la força, sinó des de la vexació i la feblesa. La mort, que és una derrota davant el món, esdevé la victòria als ulls de la fe i per això tenen tanta significació teològica les cèlebres paraules de Tertul·lià: «La sang dels màrtirs és llavor de cristians.»¹⁸

L'Església s'ha fet gran pel testimoniatge admirable dels sants màrtirs, que proclamen la resurrecció de Jesús. Inútil i sense sentit seria la seva mort si el Crist no fos el Vivent. Si en el seu cor, ple de l'Esperit Sant, no tinguessin aquella esperança que no enganya (cf. Rm 5,5) no haurien ofert pas la vida. Sant Pau escriu amb raó: «Si l'esperança que tenim posada en Crist no va més enllà d'aquesta vida, som els qui fem més llàstima de tots els homes» (1Co 15,19).

El martiri cristià és una professió de fe absoluta en el regne de Déu que ha de venir. El màrtir, com sant Esteve, veu ja el cel obert en la seva fe; trenca el temps per albirar l'eternitat divina; cerca les coses del cel, on hi ha el Crist assegut a la dreta del Pare (cf. Col 3,1). El martiri fa tenir la certesa —ja en aquest món— de la presència de l'eternitat i anticipa el goig i la pau de la consumació del regne de Déu.

---

¹⁸ *Apologia* 50,13: PL 1,534.

LA VOSTRA RECOMPENSA SERÀ GRAN EN EL CEL

Celebrem que la seva recompensa és gran en el cel. El sentit teològic més profund de la beatificació està dictat per les paraules de Jesús: «Feliços vosaltres quan, per causa meva, us insultaran, us perseguiran i escamparan contra vosaltres tota mena de calúmnies. Alegreu-vos-en i celebren-ho, perquè la vostra recompensa és gran en el cel. També així van perseguir els profetes que us han precedit» (Mt 5,11-12). Celebrem que la benaurança del Senyor s'acompleix en ells: «Feliços els perseguits pel fet de ser justos, perquè d'ells és el Regne del cel» (Mt 5,10). Tot plegat ens fa prendre consciència de nou que aquí fem camí cap a la Jerusalem del cel.

En el camí de l'Església per aquest món, el cristià sap que sempre hi haurà una desproporció entre allò que creu i els poders d'aquest món, que volen ofegar la crida a la transcendència i li faran veure com il·lusòria la seva esperança. Els cristians hauran de patir la temptació de deixar de creure en Déu i en el seu Crist en un món, moltes vegades no únicament profà, sinó profanat per les forces ocultes que denigren les persones sota l'imperi del pecat, que és la fascinació pel poder i la riquesa i per una visió materialista de la vida i de la història, uns poders que porten les societats a no estimar la vida, a l'alienació de la condició humana i al sofriment dels més pobres.

Celebrar la beatificació dels màrtirs té significat ple quan els cristians prenem el relleu de la seva fe; quan prenem la torxa encesa de la seva esperança i la vivim en aquella caritat que actua per la justícia; quan les comunitats cristianes no amaguem la llum de la fe sota la taula, sinó que la posem ben amunt, donant testimoniatge del Déu Vivent, i creiem realment que la causa de Déu és la causa de l'home, perquè la «glòria de Déu és que l'home visqui».

Com va escriure sant Agustí, «Glorificarem els nostres màrtirs si prenem una viva consciència que el camí de l'Església continua pel camí de la fe, de l'esperança i de la caritat.» És un camí que hem d'encarnar en les nostres diòcesis, en les nostres parròquies, amb alegria i conversió del cor. Sabem que no serem sempre compresos, i sant Agustí diu «que la persecució és un signe de l'autenticitat amb què vivim la fe. Si no hi ha incomprensió vol dir que l'adequació amb el món ja no és diferencial».¹⁹

---

¹⁹ Sant Agustí, In Ps. 119:1-3.

DEMANEM LA INTERCESSIÓ DELS NOSTRES BEATS

Ben aviat podrem demanar als benaurats màrtirs que la seva mort martirial, que glorifica Crist, sigui per a tota l'Església diocesana una benedicció.

Que el primer do que rebem siguin les vocacions al ministeri sacerdotal, la santedat dels preveres i dels diaques, i que tots els batejats no s'avergonyeixin de donar testimoni de Nostre Senyor Jesucrist, amb paraules i obres, manifestin la condició de l'home nou com a fruit del seu baptisme i de la seva confirmació i mantinguin «irrepressible la [...] consciència davant de Déu i davant els homes» (Ac 24,16).

Demanam-los també que l'Església estimada de Tarragona, a la qual tinc el goig de servir, aculli els dons de la redempció de Jesucrist i sigui ferment de pau i de justícia per a la nostra societat.

La constitució conciliar *Lumen gentium* abans esmentada, declara: «Cal que tothom estigui preparat a confessar Crist davant dels homes i a seguir-lo pel camí de la creu enmig de les persecucions que mai no manquen a l'Església»,²⁰ perquè el deixeble de Crist no sols ha de guardar la fe i viure-la, sinó que també l'ha de professar, n'ha de donar testimoni amb certesa i ha de difondre-la. Aquests van ser la consigna i el missatge que ens van llegir el bisbe Borràs i els seus companys en el martiri, així com també el de tots els altres germans que seran beatificats. Caldrà que els fem nostres.

S'ha dit que «és preciosa a la presència del Senyor la mort dels seus sants». Sí, és preciosa als ulls de Déu; però també als nostres ulls, perquè ens recorden vivament les paraules del Senyor: «En el món passareu tribulacions, però tingueu confiança: jo he vençut el món» (Jn 16,33). Això ens animarà a demanar la seva intercessió, perquè es troben al costat de Déu.

LA GLORIFICACIÓ DELS MÀRTIRS NO S'ACABA EL 13 D'OCTUBRE

La glorificació dels màrtirs no s'acaba el 13 d'octubre de 2013, ans al contrari, allí comença. Les nostres diòcesis han estat fecundades per la sang d'aquests màrtirs. La seva glorificació no ha de ser simplement un acte que quedi per a la història, sinó un reprendre el camí de la fe, una gràcia de la Pentecosta.

Aquesta celebració, germans i germanes estimats, és un goig i un compromís per a tots; un compromís que hem de concretar amb moltes iniciatives que són expressió i fruit de l'Any de la fe que celebrem. Ha d'esdevenir una renovada i incansable passió per comunicar l'Evangeli; una qualitat més gran en l'acció catequètica; un impuls nou a la pastoral de joves; la voluntat de crear comunitats parroquials que siguin veritables famílies de creients; un tornar a redescobrir la celebració eucarística com a font i

---

²⁰ Concili Vaticà II, Cons. *Lumen gentium*, n. 42.

plenitud de la vida cristiana; un valorar més el do del sagrament de la penitència; una voluntat de viure la fe no en l'àmbit de la privacitat de les persones, sinó mostrant aquesta fe davant del món, i fer-ho sense avergonyir-nos de ser cristians i fills de la santa mare Església.

Ens cal el testimoniatge dels màrtirs i aprendre constantment la lliçó del seu sacrifici. En un temps en què estem envoltats de tanta ideologia que nega el Déu vivent i és adversa a la fe, els màrtirs ens ajuden per la seva intercessió i el seu testimoniatge a romandre forts en la fe.

Sabem que potser no estem cridats al martiri cruent, però sí que estem cridats a donar testimoniatge de l'evangeli de Jesús en la quotidianitat i en les activitats temporals. Un testimoni només és creïble si vivim la caritat dels fills de Déu. Això és el que el món espera de nosaltres i és donant testimoni de la fe que estimem el món i els homes i dones del nostre temps.

Si l'Església glorifica aquests servents de Déu no és pas per a honorar-los, perquè no necessiten la nostra glòria —ja que gaudeixen de la promesa segons la qual «el Pare honorarà els qui es fan servidors meus» (Jn 12,26)—, sinó per a recollir l'herència del seu testimoni, que ens compromet a ser també testimonis del Senyor.

Acabo amb la cita del beat papa Joan Pau II que escrivia en la seva *Incarnationis mysterium*, durant l'Any jubilar 2000: «Un signe perenne, però avui particularment significatiu, de la veritat de l'amor cristià és la memòria dels màrtirs. Que no s'oblidi el seu testimoni. Ells són els qui han anunciat l'Evangeli donant la vida per amor; el martiri és signe d'aquell amor més gran que compendia qualsevol altre valor.»²¹

Les paraules del beat Joan Pau II són vàlides perquè sempre serà veritat que l'únic que pot renovar la vida de l'Església és l'Esperit Sant amb l'exemple dels sants. Que així sigui.

Us beneixo en el nom del Senyor.

Mons. Jaume Pujol Balcells

Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

---

²¹ *Incarnationis mysterium*, n. 13.

APÈNDIX

DECRET SUPER MARTYRIO

**CONGREGACIÓ PER A LES CAUSES DELS SANTS
A TARRAGONA**

BEATIFICACIÓ (DECLARACIÓ DEL MARTIRI)

DELS SERVENTS DE DÉU

MANUEL BORRÀS FERRÉ

BISBE AUXILIAR DE TARRAGONA,

i AGAPIT MODEST

DE L'INSTITUT DE GERMANS DE LES ESCOLES CRISTIANES

i CXLV COMPANYS

(† 1936-1939)

DECRET SOBRE EL MARTIRI

«I si ara rebeu insults perquè porteu el nom de Crist, feliços de vosaltres! L'Esperit de la glòria, que és l'Esperit de Déu, reposa damunt vostre. [...] Però si algú ha de sofrir pel fet de ser cristià, que no se n'avergonyeixi, sinó que glorifiqui Déu perquè porta aquest nom.» (1Pe 4,14.16)

Als anys trenta del segle vint, la religió cristiana va patir a Espanya una cruel persecució, que va impedir qualsevol tipus de culte públic i fins va maldar per fer desaparèixer totalment la mateixa Església en el referit país per mitjà de lleis adverses. Fins i tot van ser incendiats convents, van ser profanades esglésies amb les seves imatges, van ser divulgades infàmies i calúmnies, i van ser assassinats preveres, religiosos i laics.

Catalunya va estar greument afectada per aquesta persecució, que es va acarnissar cruelment des del dia 18 de juliol de l'any 1936 fins al final de la revolta. L'autoritat civil va anar a parar a mans d'elements incontrolats, que procedien cruelment contra l'Església i s'obstinaven a fer desaparèixer les petjades de la religió.

En aquest context històric cal situar el martiri dels servents de Déu Manuel Borràs Ferré, bisbe auxiliar de Tarragona, Agapit Modest (civilment, Modest Pamplona Falguera), religiós de l'Institut de Germans de les Escoles Cristianes, i altres 145 companys.¹

1. El servent de Déu Manuel Borràs Ferré va néixer el dia 9 de setembre de l'any 1880 a la Canonja (Tarragona). El dia 19 d'octubre de l'any 1903 va rebre el presbiterat, i el dia 2 de juliol de l'any 1934 va ser ordenat bisbe. Va ser mort a Montblanc el dia 12 d'agost de l'any 1936. Va excel·lir per la seva bondat paternal, amb què es va guanyar l'estimació i l'admiració de tothom. Va ser un prevere i bisbe pietós, prudent i humil, sensible a les necessitats dels pobres.
2. El servent de Déu Agapit Modest (civilment, Modest Pamplona Falguera), religiós de l'Institut de Germans de les Escoles Cristianes, va néixer el dia 17 de juny de l'any 1907 a Berga (Barcelona). El dia 6 d'agost de l'any 1934 va emetre els vots perpetus. Va ser detingut la tarda del dia 21 de juliol de l'any 1936, amb esperit joiós per tal com així podia oferir la vida per Crist, i va edificar amb el seu exemple els altres presos.

En el trasbals d'aquella persecució van trobar la mort els preveres diocesans servents de Déu que segueixen:

3. Magí Albaigés Escoda, nascut a l'Albi (Lleida) el dia 23 de maig de l'any 1889, va ser mort el dia 20 d'agost de l'any 1936 a Tarragona;

---

¹ Les dades dels màrtirs estan extretes de la Positio. En el moment d'iniciar la causa es van compilar tan bé com es va poder, però la realitat és que n'hi ha algunes que són errònies. En la traducció del Decret es conserven tal com estan en el decret original llatí, però en nota a peu de pàgina es precisen les dades que són errònies.

4. Ramon Artiga Aragonès, nascut a Mont-roig del Camp (Tarragona) el dia 11² d'octubre de l'any 1880, va ser mort a les Borges del Camp el dia 12 d'agost de l'any 1936;
5. Josep Badia Minguella, nascut a Salomó (Tarragona) el dia 18 de setembre de l'any 1863, va ser mort a Reus el dia 26 de juliol de l'any 1936;
6. Joaquim Balcells Bosch, nascut a l'Espluga Calba (Tarragona) el dia 16 de setembre de l'any 1900, va ser mort a Fontscaldes el dia 13 de novembre de 1936;
7. Pau Bertran Mercadé, nascut a Creixell (Tarragona) el dia 25 de gener de l'any 1975, va ser mort a Torredembarra el dia 6 d'agost de 1936;
8. Jocund Bonet Mercadé, nascut a Tarragona el dia 10 de març de l'any 1875, va ser mort a Reus el dia 14 d'agost de l'any 1936;
9. Josep Bru Boronat, nascut a Mont-Roig del Camp (Tarragona) el dia 16 de juny de l'any 1883, va ser mort a Reus el dia 27 de juliol de 1936;
10. Josep Maria Bru Ralduà, nascut a Tarragona el dia 27 d'octubre de l'any 1870, va ser mort a Torredembarra el dia 11 de novembre de l'any 1936;
11. Tomàs Capdevila Miquel, nascut a Forès (Tarragona) el dia 22 de gener de l'any 1903, va ser mort a Solivella el dia 6 de setembre de l'any 1936;
12. Joan Baptista Ceró Cedó, nascut a Flix (Tarragona) el dia 20 d'octubre de l'any 1908, va ser mort a Barcelona el dia 15 d'agost de l'any 1936;
13. Magí Civit Roca, nascut a Conesa (Tarragona) el dia 4³ de juliol de l'any 1871, va ser mort a Maspujols el dia 17 d'agost de l'any 1936;
14. Josep Civit Timoneda, nascut als Omells de na Gaia (Tarragona) el dia 21 de desembre de l'any 1874, va ser mort a Reus el dia 26 de juliol de l'any 1936;
15. Josep Colom Alsina, nascut a Tarragona⁴, va ser mort el dia 4 d'agost de l'any 1936;
16. Francesc Company Torrellas, nascut a Rocallaura (Tarragona) el dia 23 d'octubre de l'any 1886, va ser mort el dia 2 d'agost de l'any 1936;
17. Lluís Domingo Mariné, nascut al Morell (Tarragona) el dia 10 de maig de l'any 1911, va ser mort a Rodonyà el dia 5 d'agost de l'any 1936;
18. Jeroni Fàbregas Camí, nascut a l'Espluga Calba (Tarragona) el dia 5 de desembre de l'any 1910, va ser mort a Santa Coloma de Queralt el dia 20 de gener de l'any 1939.

---

² El dia de naixement és el 10.

³ El dia de naixement és el 3.

⁴ El lloc de naixement és Súria, i la data el 12 d'agost de 1906.

19. Isidre Fàbregas Gil, nascut a Tarragona el dia 7 de gener de 1878, va ser mort a Tarragona mateix el dia 28 d'agost de l'any 1936;
20. Pere Farrés Valls, nascut a Santa Coloma de Queralt (Tarragona) el dia 13 de maig de l'any 1903, va ser mort a Valls el dia 25 d'agost de l'any 1936;
21. Joan Farriol Sabaté, nascut a Montblanc (Tarragona) el dia 3 d'octubre de l'any 1868, va ser mort a Tarragona el dia 22 d'agost de l'any 1936;
22. Narcís Feliu Costa, nascut a Pineda de Mar (Girona) el dia 15 de gener de l'any 1877, va ser mort a Tarragona el dia 28 de juliol de l'any 1936;
23. Pau Figuerola Rovira, nascut a l'Espluga de Francolí (Tarragona) el dia 9 de desembre de l'any 1870, va ser mort a Vinaixa el dia 12 d'agost de l'any 1936;
24. Josep Garriga Ferrer, nascut a Cabra del Camp (Tarragona) el dia 13 de març de l'any 1872⁵, va ser mort a Reus el dia 25 de juliol de l'any 1936;
25. Joan Gibert Galofré, nascut a la Riera de Gaià (Tarragona) el dia 4⁶ de maig de l'any 1880, va ser mort a Montblanc el dia 5 d'agost de l'any 1936;
26. Pau Gili Pedrós, nascut als Omellons (Lleida) el dia 29 de gener de l'any 1912, va ser mort al Francolí el dia 26 de juliol de l'any 1936;
27. Enric Gispert Doménech, nascut a Riudoms (Tarragona) el dia 8 de novembre de l'any 1879, va ser mort a Riudoms mateix el dia 6 d'abril de l'any 1937;
28. Josep Gomis Martorell, nascut a Reus (Tarragona) el dia 17 de desembre de l'any 1894, va ser mort a Riudoms també el dia 6 d'abril de l'any 1937;
29. Agapito Gorgues Manresa, nascut a Cervià de les Garrigues (Lleida) el dia 5 de juny de l'any 1913, va ser mort a Cervià mateix el dia 23 de setembre de l'any 1936;
30. Miquel Grau Antolí, nascut a Herbés (Castelló) el dia 22 de novembre de l'any 1869, va ser mort a Valls el dia 25 d'agost de l'any 1936;
31. Agustí Ibarra Anguela, nascut a Alió (Tarragona) el dia 2 de març de l'any 1911, va ser mort a Barcelona el dia 15 d'agost de l'any 1936;
32. Lluís Janer Riba, nascut a Pontils (Tarragona) el dia 4 de març de l'any 1880, va ser mort a Tarragona el dia 23 de juliol de l'any 1936;
33. Dalmaci Llebaria Torné, nascut a Falset (Tarragona) el dia 5 d'octubre de l'any 1877⁷, va ser mort a Tarragona el dia 22 d'agost de l'any 1936;

---

⁵ El lloc de naixement és Altafulla, i la data, el dia 30 d'octubre de 1876.

⁶ El dia ha de ser el 13.

⁷ La data correcta de naixement és el 20 d'octubre de 1902.

34. Josep Mañé March, nascut al Morell (Tarragona) el dia 24 d'octubre de l'any 1876⁸, va ser mort a Maspujols del dia 17 d'agost de l'any 1936;
35. Ramon Martí Amenós, nascut a Vallbona de les Monges (Tarragona) el dia 1 de novembre de l'any 1905, va ser mort a la Torre de Fontaubella el dia 12 d'agost de l'any 1936;
36. Rafael Martí Figueras, nascut a Tarragona el dia 4 de desembre de l'any 1878, va ser mort a Tarragona mateix el dia 30 de juliol de l'any 1936;
37. Josep Masquef Ferrer, nascut a Tarragona el dia 22⁹ de maig de l'any 1872, va ser mort a Tarragona mateix el dia 26 de juliol de l'any 1936;
38. Francesc Mercader Randé, nascut a Roda de Berà (Tarragona) el dia 25 de març de l'any 1881, va ser mort a Barberà de la Conca¹⁰ el dia 4 d'agost de l'any 1936;
39. Josep Mestre Escoda, nascut a Duesaigües (Tarragona) el dia 12 de febrer de l'any 1899, va ser mort a Barcelona el dia 17 de març de l'any 1937;
40. Aleix Miquel Rosell, nascut al Pla de Santa Maria (Tarragona) el dia 11 d'octubre de l'any 1882, va ser mort a Tarragona el dia 26 de juliol de l'any 1936;
41. Antoni Nogués Martí, nascut a Rojals (Tarragona) el dia 2 de febrer de l'any 1876, va ser mort a la Torre de Fontaubella el dia 12 d'agost de l'any 1936;
42. Josep Padrell Navarro, nascut a la Pobla de Mafumet (Tarragona) el dia 8 de març de l'any 1898, va ser mort a Barcelona el dia 8 de setembre de l'any 1936;
43. Josep Maria Panadès Tarré, nascut a Tarragona el dia 4 de setembre de l'any 1872, va ser mort a Valls el dia 25 d'agost de l'any 1936;
44. Antoni Pedró Minguella, nascut a Guimerà (Tarragona) el dia 22 de març de l'any 1874, va ser mort a Belianes el dia 19 d'agost de l'any 1936;
45. Eladi Perés Bori, nascut a Maldà (Lleida) el dia 26 d'abril de l'any 1883, va ser mort a Reus l'agost de l'any 1936;
46. Andreu Prats Barrufet, nascut a la Selva del Camp (Tarragona) el dia 7 d'agost de l'any 1886, va ser mort a Reus el dia 13 d'agost de l'any 1936;
47. Antoni Prenafeta Soler, nascut al Vilosell (Tarragona)¹¹ el dia 7 d'abril de l'any 1874, va ser mort a Valls el dia 25 d'agost de l'any 1936;
48. Joan Roca Vilardell, nascut a Gurb (Barcelona) el dia 13 d'agost de l'any 1905, va ser mort a Torredembarra el dia 11 de novembre de l'any 1936;

---

⁸ La data correcta de naixement és el 28 d'octubre de 1866.

⁹ El dia ha de ser l'11.

¹⁰ El lloc de la mort va ser la carretera de la Secuita.

¹¹ El Vilosell és província de Lleida.

49. Pere Rofes Llauradó, nascut a Tarragona el dia 31 de maig de l'any 1909, va ser mort a les Borges del Camp el dia 12 d'agost de l'any 1936;
50. Joan Rofes Sancho, nascut a la Torre de Fontaubella (Tarragona) el dia 28 de febrer de l'any 1876, va ser mort a la Torre de Fontaubella mateix el dia 12 d'agost de l'any 1936;
51. Pau Roselló Borgueres, nascut a Vimbodí (Tarragona) el dia 9 de maig de l'any 1895, va ser mort a Tarragona el dia 26 de juliol de l'any 1936;
52. Josep Roselló Sans, nascut a Montblanc (Tarragona) el dia 24 de setembre de l'any 1883, va ser mort a Tarragona el dia 22 d'agost de l'any 1936;
53. Miquel Rué Gené, nascut a Cervià de les Garrigues (Lleida) el dia 13 de desembre de l'any 1909, va ser mort a Maspujols el dia 17 d'agost de l'any 1936;
54. Miquel Saludes Ciuret, nascut a Alforja (Tarragona) el dia 26 d'abril de l'any 1887, va ser mort a Torredembarra el dia 11 de novembre de l'any 1936;
55. Pius Salvans Corominas, nascut a la Guàrdia (Barcelona) el dia 2 de gener de l'any 1978, va ser mort a Mollerussa el dia 13 de novembre de l'any 1936;
56. Josep Maria Sancho Toda, nascut a la Torre de Fontaubella (Tarragona) el dia 20 de març de l'any 1909, va ser mort a la Torre de Fontaubella mateix el dia 12 d'agost de l'any 1936;
57. Jaume Sanromà Solé, nascut a Vilaverd (Tarragona) el dia 4 de novembre de l'any 1879, va ser mort a Solivella el dia 24 de juliol de l'any 1936;
58. Estanislau Sans Hortonedà, nascut a Maspujols (Tarragona) el dia 8 de juny de l'any 1887, va ser mort a Montbrió del Camp el dia 23 d'agost de l'any 1936;
59. Lluís Sans Viñas, nascut a Montblanc el dia 22¹² de juny de 1887, va ser mort al Coll de Lilla el dia 10 d'agost de 1936.
60. Sebastià Tarragó Cabré¹³, nascut a Vinaixa el dia 21 de juliol de l'any 1879, va ser mort a Poboleda el dia 1 d'agost de l'any 1936;
61. Jaume Tarragó Iglesias, nascut a Solivella (Tarragona) el dia 19 de desembre de l'any 1868, va ser mort a Torredembarra el dia 28 d'agost de l'any 1936;
62. Joan Tomàs Gibert, nascut a Valls (Tarragona) el dia 18 de novembre de l'any 1902, va ser mort a Salardú el dia 28 d'agost de l'any 1936;
63. Isidre Torres Balsells, nascut a Blancafort (Tarragona) el dia 27 de novembre de l'any 1884,¹⁴ va ser mort a Montblanc el dia 24 d'agost de l'any 1936;

---

¹² El dia de naixement és el 21.

¹³ El segon cognom és Carré.

¹⁴ L'any de naixement és el 1874.

64. Joan Vernet Masip, nascut a la Vilella Alta (Tarragona) el dia 28 de maig de l'any 1899, va ser mort a la Juncosa (Lleida) el dia 21 d'agost de l'any 1936;
65. Francesc Vidal Sanuy, nascut a Montpalau (Lleida) el dia 7 de setembre de l'any 1867, va ser mort el dia 25 de juliol de l'any 1936;
66. Miquel Vilatimó Costa, nascut a Vic, el dia 24 d'octubre de l'any 1888, va ser mort a Tarragona el dia 26 de juliol de l'any 1936;
67. Pau Virgili Monfà, nascut a Valls (Tarragona) el dia 8 d'agost de l'any 1869, va ser mort a Tarragona el dia 26 de juliol de l'any 1936;
68. Francesc Vives Antich, nascut a Valls (Tarragona) el dia 22 de març de l'any 1876, va ser mort a Torredembarra el dia 6 d'agost de l'any 1936.

També van ser morts els alumnes del Seminari que segueixen:

1. Josep Gassol Montseny, nascut a Solivella (Tarragona) el dia 31 de març de l'any 1915, va ser mort a Sarral el dia 12 de febrer de l'any 1937;
2. Joan Montpeó Masip, nascut a les Borges del Camp (Tarragona) el dia 31 d'octubre de l'any 1918, va ser mort a Riudecols el dia 15 de maig de l'any 1938;

Un altre grup de servents de Déu va ser de l'Orde de Carmelites Descalços, la comunitat dels quals a Tarragona va ser detinguda pels rebels a l'inici de la persecució. Aquests fills del Carmel eren:

1. Àngel de Sant Josep (Joan Fort Rius), nascut a l'Espluga de Francolí (Tarragona) el dia 20 d'octubre de l'any 1896, va ser mort a Tarragona el dia 25 de juliol de l'any 1936;
2. Carles de Jesús Maria (Carles Barrufet Tost), nascut a la Selva del Camp (Tarragona) el dia 9 d'abril de l'any 1888, va ser mort a Montblanc el dia 12 d'agost de l'any 1936;
3. Damià de la Santíssima Trinitat (Pau Damià Rodríguez), nascut a El Pedroso de la Armuña (Salamanca) el dia 18 de maig de l'any 1891, va ser mort a Torredembarra el dia 21 de juliol de l'any 1936;
4. Felipe de Santa Teresa (Felipe Arce Fernández) nascut a Arroyo de Valdivieso (Burgos), el dia 16 d'octubre de l'any 1878, va ser mort a Torredembarra el dia 11 de novembre de l'any 1936;
5. Josep Cecili de Jesús Maria (Josep Alberich Lluç), nascut a Benicarló (Castelló), el dia 7 de febrer de l'any 1865, va ser mort a Torredembarra el dia 11 de novembre de l'any 1936;
6. Pedro de San Elías (Pedro de Eriz y Eguiluz), prevere, nascut a Barajuen del Valle de Armayona (Àlaba) el dia 22 de febrer de l'any 1867, va ser mort a Torredembarra el dia 11 de novembre de l'any 1936;

7. Vicent de la Creu (Vicenç Gallen Ibáñez), prevere, nascut al Vallat (Castelló), el dia 29 d'octubre de l'any 1908, va ser mort a Tarragona el dia 25 de juliol de l'any 1936;

Molts servents de Déu dels Benedictins de Montserrat. Són els que segueixen:

1. Fulgenci Albareda Ramoneda, prevere, nascut a Barcelona el dia 13 de juny de l'any 1888, va ser mort a Moncada el dia 19 de desembre de l'any 1936;
2. León Alesanco Maestro, prevere, nascut a San Millán de la Cogolla (Logronyo), el dia 22 de juny de l'any 1882, va ser mort a Barcelona el dia 30 de novembre de l'any 1936;
3. Ambrós Maria Busquets Creixell, prevere, nascut a Torroella de Montgrí el dia 12 de juny de l'any 1903, va ser mort a Barcelona el dia 19 d'agost de l'any 1936;
4. Hildebrand Maria Casanovas Vilà, profés, nascut a Hostalets de Balenyà, el dia 21 de gener de l'any 1918, va ser mort a Montserrat el dia 28 de juliol de l'any 1936;
5. Ildefons Civil Castellví, profés, nascut a Molins de Rei el dia 11 de gener de l'any 1889, va ser mort a Can Company el dia 25 de juliol de l'any 1936;
6. Odili Maria Costa Canal, prevere, nascut a Vic, el dia 13 de desembre de l'any 1905, va ser mort a la carretera de Vic el dia 28 de juliol de l'any 1936;
7. Eugenio María Erausquín Aramburu, profés, nascut a Lazcano (Guipúscoa), el dia 21 d'octubre de l'any 1902, va ser mort a Barcelona el dia 19 d'agost de l'any 1936;
8. Plàcid Maria Feliu Soler, prevere, nascut a Sant Maur (Girona) el dia 1 de novembre de l'any 1904, va ser mort a Barcelona el dia 19 d'agost de l'any 1936;
9. Josep Maria Fontseré Masdeu, prevere, nascut a Vinyoles d'Orís (Barcelona) el dia 30 d'octubre de l'any 1854, va ser mort a la Ronda de Sant Pere el dia 19 d'agost de l'any 1936;
10. Domingo González Millán, prevere, nascut a La Losila (Logronyo) el dia 16 de setembre de l'any 1880, va ser mort a Barcelona el dia 19 d'agost de l'any 1936;
11. Robert Grau Bullich, prevere, nascut a Coll de Nargó, (Lleida) el dia 14 d'abril de l'any 1895, va ser mort a Barcelona el dia 5 de gener de 1937;
12. Emilià Maria Guilà Ximenes, profés, nascut a Mataró, el dia 4 d'abril de l'any 1914, va ser mort a Barcelona el dia 19 d'agost de l'any 1936;
13. Josep Maria Jordà Jordà, profés, nascut a Tarragona, el dia 17 de novembre de l'any 1884, va ser mort al Pont Negre el dia 26 de juliol de l'any 1936;

14. Luis Palacios Lozano, nascut a Agés (Burgos) el dia 25 d'agost de l'any 1893, va ser mort a Barcelona el dia 30 de novembre de l'any 1936;
15. Joan Roca Bosch, prevere, nascut a Guissona (Lleida) el dia 11 de juliol de l'any 1884, va ser mort a Barcelona el dia 20 d'agost de l'any 1936;
16. Àngel Maria Rodamilans Canals, prevere, nascut a Sabadell (Barcelona) el dia 1 de maig de l'any 1874, va ser mort a Barcelona el dia 27 de juliol de l'any 1936;
17. Francesc Maria Sánchez Soler, profés, nascut a Barcelona, el dia 25 d'agost de l'any 1880, va ser mort a Can Company el dia 25 de juliol de l'any 1936;
18. Pere Vallmitjana Abarca, profés, nascut a Barcelona el dia 19 de maig de l'any 1875, va ser mort a Cerdanyola el dia 15 de febrer de l'any 1936;
19. Bernat Vendrell Olivella, profés, nascut a Sant Esteve d'Ordal el dia 29 de juny de l'any 1878, va ser mort a Gelida el dia 25 de juliol de l'any 1936;
20. Narcís Maria Vilar Espona, profés, nascut a Hostalets de Balenyà el dia 7 d'agost de l'any 1916, va ser mort a la carretera de Vic el dia 28 de juliol de l'any 1936;

Entre els servents de Déu, també hi havia un religiós de l'Orde dels Fra Menors Caputxins:

1. Carmel de Colomé (Enric Salvà Ministral), nascut a Colomé (Girona) el dia 21 de març de l'any 1874, va ser mort a Valls el dia 25 d'agost de l'any 1936;

Un altre grup va ser el dels Servents de Déu dels Missioners Fills de l'Immaculat Cor de la Beata Maria Verge (Claretians), dels quals són servents de Déu:

1. Sebastià Balcells Tonijuán, profés, nascut a la Fuliola (Lleida) el dia 3 de desembre de l'any 1885, va ser mort a la Serra d'Almenara el dia 15 d'agost de l'any 1936;
2. Antoni Capdevila Balcells, profés, nascut a l'Espluga Calba el dia 27 de febrer de l'any 1894, va ser mort a Vimbodí el dia 24 de juliol de l'any 1936;
3. Pau Castellà Barberà, profés, nascut a la Selva del Camp el dia 3 de maig de l'any 1861, va ser mort a Reus el dia 26 de setembre de l'any 1936;
4. Andreu Feliu Bartomeu, profés, nascut a la Selva del Camp (Tarragona) el dia 15 de setembre de l'any 1870, va ser mort a Reus el dia 26 de setembre de l'any 1936;
5. Jaume Mir Vime, prevere, nascut a Ciutadilla (Lleida) el dia 21 de desembre de l'any 1889, va ser mort a Tarragona el dia 22 de juliol de l'any 1936;
6. Frederic Vilà Bartrolí, prevere, nascut al Brull (Barcelona) el dia 3 de març de l'any 1884, va ser mort a Torredembarra el dia 11 de novembre de l'any 1936;

7. Antoni Vilamassana Carulla, profés, nascut a Massoteres (Lleida) el dia 27 de gener de l'any 1860, va ser mort a Valls el dia 25 d'agost de l'any 1936.

I un altre grup és el dels Germans de les Escoles Cristianes, els quals van ser morts amb el servent de Déu Agapit Modest (Modest Pamplona Falguera), que són:

1. Alberto Joaquín (Alberto Linares de la Pinta) profés, nascut a Cheste (València) el dia 17 d'agost de l'any 1913, va ser mort a Castellonroi el dia 19 de març de l'any 1937;
2. Alejandro Antonio (Alejandro Araya Caballero), profés, nascut a Monasterio de Rodilla (Burgos) el dia 30 de maig de l'any 1908, va ser mort a Tarragona el dia 31 de juliol de l'any 1936;
3. Alexandre Joan (Fermí Gellida Cornelles), profés, nascut a Benicarló (Lleida) Castelló, el dia 6 d'octubre de l'any 1889, va ser mort a Vinaròs el dia 18 d'agost de l'any 1936;
4. Alfeo Bernabé (Bernabé Núñez Alonso), profés, nascut a Santa María del Invierno (Burgos) el dia 11 de juny de l'any 1902, va ser mort a Tarragona el dia 31 de juliol de l'any 1936;
5. Anastasio Lucas (Lucas Martín Puente), profés, nascut a Quintanilla del Coco (Burgos) el dia 20 de setembre de l'any 1908, va ser mort a Tarragona el dia 19 de setembre de l'any 1936;
6. Andrés Sergio (Andrés Pradas Lahoz), profés, nascut a Lahoz de la Vieja (Terol), el dia 30 de novembre de l'any 1908, va ser mort el dia 19 d'agost de l'any 1936;
7. Ángel Amat (Maximinino Pérez Fiero), profés, nascut a Alfén (Saragossa) el dia 21 d'agost de l'any 1905, va ser mort a Tortosa el dia 1 de setembre de l'any 1936;
8. Àngel Fèlix (Modest Godó Buscató), profés, nascut a la Selva de Mar (Girona) el dia 12 de gener de l'any 1879, va ser mort a la Canonja (Tarragona) el dia 28 d'agost de l'any 1936;
9. Antonio Egidio (Alejandro Egidio Monforte) profés, nascut a Mosqueruela (Terol) el dia 3 de febrer de l'any 1903, va ser mort a Mosqueruela mateix el dia 22 de setembre de l'any 1936;
10. Arístides Marc (Pedro Cano Cebrián), profés, nascut a Villalba de los Morales (Terol) el dia 1 de juny de l'any 1901, va ser mort a Benicarló el dia 12 d'agost de l'any 1936;
11. Arnald Ciril (Joan Font Taulat), profés, nascut a Vilademat (Girona) el dia 1 de juliol de l'any 1890, va ser mort a Lleida el dia 23 de juny de l'any 1937;
12. Augusto María (Miguel Arsenio Merino) profés, nascut a San Cebrián de Mudá (Palència) el dia 12 de desembre de l'any 1894, va ser mort al Catllar (Tarragona) a principis del mes d'octubre de l'any 1936;

13. Benilde Josep (Francesc Casademunt Ribas), profés, nascut a Llofriu (Girona) el dia 7 de febrer de l'any 1872, va ser mort a Tarragona el dia 26 d'agost de l'any 1936;
14. Benet Joan (Joan Baptista Urgell Coma), profés, nascut a Villalba dels Arcs (Tarragona) el dia 5 d'octubre de l'any 1906, va ser mort a Alcolea del Pinar el dia 7 d'agost de l'any 1936;
15. Buenaventura Pius (Pío Ruiz de la Torre), profés, nascut a Fresno de Rodilla (Burgos) el dia 9 de juliol de l'any 1909, va ser mort a Tortosa el dia 1 de setembre de l'any 1936;
16. Claudio José (Manuel Mateo Calvo), profés, nascut a Aliaga (Terol) el dia 5 d'octubre de l'any 1902, va ser mort a Tortosa el dia 1 de setembre de l'any 1936;
17. Climent Adolf (Climent Veà Balaguer), profés, nascut a la Jana (Castelló) el dia 5 de juny de l'any 1898, va ser mort al cementiri de Sant Mateu (Castelló) el dia 15 d'agost de l'any 1936;
18. Clemente Faustino (Germà José Fernández Sáenz), profés, nascut a Logronyo el dia 6 d'abril de l'any 1915, va ser mort a Tarragona el dia 19 de setembre de l'any 1936;
19. Daniel Antonio (Nicolás Rueda Barriocanal), profés, nascut a Quintanavives (Burgos) el dia 10 de setembre de l'any 1894, va ser mort a la Canonja (Tarragona) el dia 28 d'agost de l'any 1936;
20. Eladio Vicente (Cesario España Ortiz), profés, nascut a Pancorbo (Burgos) el dia 25 de febrer de l'any 1886, va ser mort a la Canonja (Tarragona) el dia 28 d'agost de l'any 1936;
21. Elies Paulí (Xavier Pradas Vidal), profés, nascut a Culla (Castelló) el dia 20 de març de l'any 1886, va ser mort a la Canonja (Tarragona) el dia 28 d'agost de l'any 1936;
22. Elm Miquel (Pere Sisterna Torrent), profés, nascut a Llagostera (Girona) el dia 21 de març de l'any 1868, va ser mort a Tarragona el dia 26 d'agost de l'any 1936;
23. Exuperi (Miquel Alberto Flos), profés, nascut a Benircarló (Castelló) el dia 12 de novembre de l'any 1881, va ser mort a Castelló mateix el dia 15 d'agost de l'any 1936;
24. Faust Lluís (Josep Maria Tolaguera Oliva) profés, nascut a l'Escala (Girona) el dia 14 de març de l'any 1904, va ser mort a Tarragona el dia 26 d'agost de l'any 1936;
25. Félix Adrián (Francisco Vicente Edo), profés, nascut a Mosqueruela (Terol) el dia 31 de juliol de l'any 1903, va ser mort a Mosqueruela mateix el dia 22 de setembre de l'any 1936;

26. Fulbert Jaume (Jaume Jardí Vernet), profés, nascut a Vandellòs (Tarragona) el dia 7 de maig de l'any 1901, va ser mort als afores de Vandellòs mateix el dia 10 d'agost de l'any 1936;
27. Gilbert de Jesús (Josep Boschdemont Matjavila), profés, nascut a Cassà de la Selva (Girona) el dia 11 d'agost de l'any 1880, va ser mort a Torredembara el dia 11 de novembre de l'any 1936;
28. Honorio Sebastián (Sebastián Obeso Alario), profés, nascut a Azoña (Palència) el dia 12 de desembre de l'any 1910, va ser mort a Tarragona el dia 19 de setembre de l'any 1936;
29. Hug Bernabé (Francesc Trullén Gilisbarts), profés, nascut a Roquetes (Tarragona) el dia 20 de gener de l'any 1895, va ser mort a Tortosa el dia 1 de setembre de l'any 1936;
30. Jacint Jordi (Josep Camprubí Corrubí), profés, nascut a Palmerola (Girona) el dia 22 de febrer de l'any 1888, va ser mort a la Canonja (Tarragona) el dia 28 d'agost de l'any 1936;
31. Jenaro (Mariano Navarro Blasco), profés, nascut a Tortajada (Terol) el dia 5 de desembre de l'any 1902, va ser mort a Torredembarra el dia 11 de novembre de l'any 1936;
32. Justí Gabriel (Gabriel Albiol Plou), profés, nascut a Peníscola (Castelló) el dia 23 d'abril de l'any 1910, va ser mort a Peníscola mateix el dia 12 d'agost de l'any 1936;
33. Lleó Joaquim (Joaquim Pallerola Feu), profés, nascut a la Seu d'Urgell (Lleida) el dia 2 de juliol de l'any 1892, va ser mort a Tortosa el dia 1 de setembre de l'any 1936;
34. Lluís Albert (Ildefons Albert Flos), profés, nascut a Benicarló (Castelló) el dia 26 de febrer de l'any 1880, va ser mort Benicarló mateix el dia 15 d'agost de l'any 1936;
35. Magí Pere (Francesc Salla Saltó), profés, nascut als Omells de na Gaia (Lleida) el dia 3 de setembre de l'any 1918, va ser mort a la Juncosa (Lleida) el dia 30 de juliol de l'any 1938;
36. Marciano Pascual (Pascual Escuin Ferrer), profés, nascut a la Hoz de la Vieja (Terol) el dia 30 de març de l'any 1907, va ser mort a Tortosa el dia 19 d'agost de l'any 1936;
37. Nicolás Adrián (Juan Pérez Rodrigo), profés, nascut a Rescatón (Saragossa) el dia 27 de gener de l'any 1914, va ser mort a Tarragona el dia 19 de setembre de l'any 1936;
38. Rafael Josep (Patrici Gellida Llorach), profés, nascut a Benicarló (Castelló) el dia 16 de març de l'any 1871, va ser mort a Benicarló mateix el dia 18 d'agost de l'any 1936.

Els qui completen la llista són els servents de Déu Germans del Tercer Orde Carmelità per a l'Ensenyament:

1. Julio Alameda Camarero, nascut, a Castrozeniza (Burgos) el dia 28 de maig de l'any 1911, va ser mort a Torredembarra el dia 11 de novembre de l'any 1936;
2. Lluís Domingo Oliva, nascut a Reus (Tarragona) el dia 11 de gener de l'any 1892, va ser mort a Torredembarra el dia 11 de novembre de l'any 1936;
3. Isidre Tarsà Giribets, nascut a Fontanet (Lleida) el dia 3 de febrer de l'any 1866, va ser mort a Torredembarra el dia 11 de novembre de l'any 1936;
4. Bonaventura Toldrà Rodon, nascut al Pla de Sant Maria (Tarragona) el dia 31 de març de l'any 1896, va ser mort a Torredembarra el dia 11 de novembre de l'any 1936.

La mort d'aquests 147 servents de Déu, el poble cristià sempre l'ha tinguda com un martiri autèntic. Per la qual cosa des del dia 28 d'abril de l'any 1952 fins al dia 29 de maig de l'any 1959 va tenir lloc a la cúria arxidiocesana de Tarragona el Procés Informatiu sobre el martiri dels servents de Déu, l'autoritat i validesa jurídica del qual va avalar la Congregació per a les Causes dels Sants, amb decret del dia 4 de desembre de 1992. Feta la *Positio*, en la forma ordinària, el dia tres de juliol de 2011, es va celebrar una reunió extraordinària de teòlegs consultors, en què es va examinar el caràcter martirial de la mort dels servents de Déu i es va arribar a una conclusió favorable. Els pares cardenals i bisbes en la sessió ordinària del dia 5 de juny de l'any 2012, que vaig presidir jo mateix, cardenal Angelo Amato, van reconèixer que els esmentats servents de Déu van patir martiri vertader per odi a la fe per manifesta fidelitat a Crist i a l'Església.

Informat de tot el que precedeix pel subscrit Cardenal Prefecte, el summe pontífex Benet XVI, aprovades les conclusions que li han estat presentades per la Congregació per a la causa dels sants, amb data d'avui ha declarat que *Consta el martiri i la seva causa referent als servents de Déu Manuel Borràs Ferré, bisbe auxiliar de Tarragona, i Agapit Modest (civilment Modest Pamplona Falguera), de l'Institut dels Germans de les Escoles Cristianes, i als CXLV companys, en el cas i a l'efecte a què es fa referència.*

El Summe Pontífex va disposar de fer públic el present decret i d'incorporar-lo a les actes de la Congregació per a les causes dels sants.

Roma, dia 28 de juny de l'any del Senyor 2012.

Angelo Card. Amato, S.D.B., *prefecte*
Marcello Bartolucci, arquebisbe tit. Mevaniensis, *secretari*

MISSATGE DE L'ASSEMBLEA PLENÀRIA
DE LA CONFERÈNCIA EPISCOPAL ESPANYOLA
AMB MOTIU DE LA BEATIFICACIÓ
DE L'ANY DE LA FE
A TARRAGONA, EL 13 D'OCTUBRE DE 2013

**MISSATGE DE L' ASSEMBLEA PLENÀRIA
DE LA CONFERÈNCIA EPISCOPAL ESPANYOLA
AMB MOTIU DE LA BEATIFICACIÓ DE L'ANY DE LA FE
A TARRAGONA, EL 13 D'OCTUBRE DE 2013**

Per la fe, els màrtirs van entregar la seva vida com a testimoni de la veritat de l'evangeli, que els havia transformat i fet capaços d'arribar fins al do més gran de l'amor amb el perdó dels seus perseguidors.»

Benet XVI, Carta apostòlica *Porta fidei*, 13

Estimats germans,

1. Us anunciem amb gran alegria que, si Déu vol, el diumenge dia 13 d'octubre de 2013, se celebrarà a Tarragona la beatificació d'uns cinc-cents germans nostres en la fe que van donar la vida per amor a Jesucrist a diferents llocs d'Espanya, durant la persecució religiosa dels anys trenta del segle XX. Van ser molts milers els qui llavors van oferir aquest testimoni suprem de fidelitat. L'Església reconeix ara solemnement aquest nou grup com a màrtirs de Crist.

Segons el lema d'aquesta festa, ells van ser «testimonis fermes i valents de la fe» que ens estimulen amb el seu exemple i ens ajuden amb la seva intercessió. Convidem els catòlics i les comunitats eclesials a participar en aquest gran esdeveniment de gràcia amb la seva presència a Tarragona, si els és possible, i, sinó, unint-se espiritualment a la seva preparació i celebració.

I. ELS MÀRTIRS, MODELS EN LA CONFESSIÓ DE LA FE I PRINCIPALS INTERCESSORS

2. A la Carta apostòlica *Porta fidei*, per la qual es convoca l'Any de la fe que estem celebrant, el papa Benet XVI diu que en aquest Any «serà decisiu tornar a recórrer la història de la nostra fe, que contempla el misteri insondable de la confluència de la santedat i el pecat». Segons recorda Benet XVI, els màrtirs, després de Maria i dels Apòstols —majoritàriament, també màrtirs— són exemples destacats de santedat, és a dir, de la unió amb Crist per la fe i l'amor als quals estem tots cridats.¹

¹ Cf. Benet XVI, Carta apostòlica *Porta fidei*, n. 13.

3. El concili ecumènic Vaticà II parla repetidament dels màrtirs. Entre d'altres motius, celebrem l'Any de la fe per a commemorar els cinquanta anys de l'obertura del Concili i per a rebre més i millor els seus ensenyaments. Per això és bo recordar ara el passatge preciós en què el Concili, en exhortar tothom a la santedat, ens presenta el model dels màrtirs:

4. «D'ençà que Jesús, el Fill de Déu, va expressar la seva caritat donant la vida per nosaltres, ningú no té un amor més gran que el qui dona la vida per ell i pels seus germans (cf. 1Jn 3,16; Jn 15,13). Fou justament a donar aquesta màxima expressió d'amor davant de tothom, sobretot davant els perseguïdors, que alguns cristians ja des dels primers temps foren cridats i ho seran sempre. Per tant, el martiri, gràcies al qual el deixeble es fa semblant al mestre que acceptà la mort per la salvació del món, bo i conformant-se a ell en l'efusió de la seva sang, és considerat per l'Església com un do excepcional i la suprema prova de la caritat. I si això es concedeix a pocs, cal que tothom estigui preparat a confessar Crist davant dels homes i a seguir-lo pel camí de la creu enmig de les persecucions que mai no manquen a l'Església.»²

5. A més de confessors modèlics de la fe, segons l'ensenyament del Concili, els màrtirs són també intercessors principals en el Cos místic de Crist: «Quant als Apòstols i als màrtirs de Crist que amb l'efusió de la sang havien fet la més gran afirmació de fe i d'amor, l'Església sempre ha cregut que ens estan estretament units en el Crist, els ha venerats amb un afecte especial juntament amb la benaurada Verge Maria i els sants àngels i ha implorat piadosament l'auxili de llur intercessió.»³

II. MÀRTIRS DEL SEGLE XX A ESPANYA BEATIFICATS EN L'ANY DE LA FE

6. En dirigir una mirada de fe al segle XX, els bisbes espanyols donàvem gràcies a Déu, amb el beat Joan Pau II, perquè «en acabar el segon mil·lenni, l'Església ha tornat a ser de nou Església de màrtirs» i perquè «el testimoniatge de milers de màrtirs i sants ha estat més fort que les insídies i violències dels falsos profetes de la irreligiositat i de l'ateisme»⁴. El Concili diu també que la millor resposta al fenomen del secularisme i de l'ateisme contemporanis, a més de la proposta adequada de l'Evangeli, és «el testimoniatge d'una fe viva i madura». «Un testimoniatge insigne d'aquesta fe el donen molts màrtirs.»⁵ El segle XX ha estat anomenat, amb raó, «el segle dels màrtirs».

---

² Concili Vaticà II, Cons. *Lumen gentium*, 42. «L'estat de persecució» —escriu el cardenal Bergoglio, avui papa Francesc— «és normal en l'existència cristiana, només cal que es visqui amb la humilitat del servidor inútil i allunyat de qualsevol desig d'apropiació que el porti al victimisme. [...] Esteve no mor només per Crist, mor com ell, amb ell, i aquesta participació en el mateix misteri de la passió de Jesucrist és la base de la fe del màrtir» (fragment traduït de *Mente abierta, corazón creyente* (2012), Madrid 2013, 60).

³ Concili Vaticà II, Cons. *Lumen gentium*, 50.

⁴ LXXIII Assemblea Plenària de la Conferència Episcopal Espanyola, *La fidelidad de Dios dura siempre. Mirada de fe al siglo XX* (26 de novembre de 1999), 4 i 14.

⁵ Concili Vaticà II. Cons. *Gaudium et spes*, 21.

7. L'Església que peregrina a Espanya ha estat llorejada amb un gran nombre d'aquests testimonis privilegiats del Senyor i del seu evangeli. Des de 1987, quan va tenir lloc la beatificació dels primers d'ells —les carmelites descalces de Guadalajara—, han estat beatificats mil un màrtirs, dels quals onze han estat també canonitzats.

8. Ara, amb motiu de l'Any de la fe —per segona vegada després de la beatificació de 498 màrtirs celebrada a Roma l'any 2007— s'ha reunit un grup nombrós de màrtirs que seran beatificats a Tarragona la propera tardor. El Sant Pare ja ha signat els decrets de beatificació de tres bisbes: els servents de Déu Salvi Huix, de Lleida; Manuel Basulto, de Jaén, i Manuel Borràs, de Tarragona. Seran beatificats també un bon grup de sacerdots diocesans, sobretot de Tarragona. I molts religiosos i religioses: benedictins, germans hospitalaris de Sant Joan de Déu, germans de les escoles cristianes, serventes de Maria, filles de la caritat, redemptoristes, missioners dels Sagrats Cors, claretians, operaris diocesans, fills de la Divina Providència, carmelites, franciscans, dominics, fills de la Sagrada Família, calassàncies, maristes, paüls, mercedaris, caputxins, franciscanes missioneres de la Mare del Diví Pastor, trinitaris, carmelites descalços, mínimes, jerònims, també seminaristes i laics, la majoria d'ells joves; també hi ha persones grans, homes i dones. Abans de la beatificació, sortirà a la llum, si Déu vol, el tercer llibre de la col·lecció *Qui són i d'on vénen*, en què es recollirà la biografia i la fotografia de cada un dels màrtirs d'aquesta Beatificació de l'Any de la fe.⁶

III. TESTIMONIS DE LA FE FERMS I VALENTS

9. La vida i el martiri d'aquests germans, models i intercessors nostres, presenta trets comuns, que farem bé de meditar en les seves biografies. Són veritables creients que, ja abans d'afrontar el martiri, eren persones de fe i de pregària, particularment centrats en l'eucaristia i en la devoció a la Mare de Déu. Van fer tot el possible, a vegades amb veritables dosis d'imaginació, per a participar en la missa, combregar o resar el rosari, fins i tot quan suposava un perill gravíssim per a ells o els estava prohibit, en la captivitat. Van mostrar en tot això, d'una manera molt notable, aquella fermesa en la fe que sant Pau s'alegrava tant de veure en els cristians de Colossos (cf. Col 2,5). Els màrtirs no es van deixar enganyar «amb especulacions sàvies: [...] purs miratges basats en tradicions humanes, en els poders que dominen aquest món, i no en Crist» (Col 2, 8). Per contra, van ser cristians de fe madura, sòlida, ferma. Van rebutjar, en molts casos, els afalacs o les propostes que els feien per arrancar-los un signe d'apostasia o simplement de menyspreu de la seva identitat cristiana.

10. Com Pere, màrtir de Crist, o Esteve, el protomàrtir, els nostres màrtirs van ser també valents. Aquells primers testimonis, segons ens expliquen els Fets dels Apòstols, «comunicaven amb valentia la paraula de Déu» (Ac 4,31) i «no van tenir por de contradir el poder públic quan s'oposava a la voluntat santa de Déu:

---

⁶ El llibre tindrà les mateixes característiques que els dos anteriors: cf. M. E. González Rodríguez, *Los primeros 479 santos y beatos mártires del siglo XX en España. Quiénes son y de dónde vienen*, EDICE, Madrid 2008; i Id. (Ed.) *Quiénes son y de dónde vienen. 498 mártires del siglo XX en España*, EDICE, Madrid 2007.

“Cal obeir Déu abans que els homes” (Ac 5,29). Aquest camí és el que van seguir innumbrables màrtirs i fidels en tot temps i pertot arreu (Ac 5, 29). És el camí que van seguir innumbrables màrtirs i fidels en tot temps i lloc.»⁷ Així, aquests germans nostres tampoc es van deixar intimidar per cap coacció, ni moral ni física. Van ser forts quan eren vexats, maltractats o torturats. Eren persones senzilles i, en molts casos, febles humanament. Però en ells es va complir la promesa del Senyor als qui el confessin davant dels homes: «No tingueu por [...]. A tot aquell qui em reconegui davant els homes, també jo el reconeixeré davant el meu Pare del cel» (Mt 10,31-32), i van abraçar l'escut de la fe, on s'apaguen els dards encesos del maligne (cf. Ef 6,16).

IV. UNA HORA DE GRÀCIA

11. La Beatificació de l'Any de la fe és una ocasió de gràcia, de benedicció i de pau per a l'Església i per a tota la societat. Veiem els màrtirs com models de fe i, per tant, d'amor i de perdó. Són els nostres intercessors, perquè pastors, consagrats i fidels laics rebem la llum i la força necessàries per a viure i anunciar amb valentia i humilitat el misteri de l'evangeli (cf. Ef 6,19), en el qual es revela el disseny diví de misericòrdia i de salvació, així com la veritat de la fraternitat entre els homes. Han d'ajudar-nos a professar amb integritat i valor la fe de Crist.

12. Els màrtirs van morir perdonant. Per això són màrtirs de Crist, que a la creu va perdonar els seus perseguidors. Celebrant la seva memòria i acollint-se a la seva intercessió, l'Església vol ser sembradora d'humanitat i reconciliació en una societat castigada per la crisi religiosa, moral, social i econòmica en la qual creixen les tensions i els enfrontaments. Els màrtirs conviden a la conversió, és a dir, «a apartar-se dels ídols de l'ambició egoista i de la cobdícia que corrompen la vida de les persones i dels pobles, i a apropar-se a la llibertat espiritual que permet estimar el bé comú i la justícia, fins i tot a costa de la seva inutilitat material immediata aparent.»⁸ No hi ha llibertat espiritual més gran que la de qui perdona els que li prenen la vida. És una llibertat que brolla de l'esperança de la Glòria. «Qui espera la vida eterna, perquè ja en gaudeix per endavant en la fe i els sagraments, mai no es cansa de tornar a començar en els camins de la pròpia història.»⁹

V. LA BEATIFICACIÓ A TARRAGONA

13. A Tarragona es conserva la tradició dels primers màrtirs hispans. Allí, a l'amfiteatre romà, l'any 259 van donar la vida per Crist el bisbe sant Fructuós i els seus diaques sant Eulogi i sant Auguri. Sant Agustí es refereix amb admiració al seu martiri. El bisbe Manuel Borràs, auxiliar de la seu tarragonina, juntament amb diverses desenes de sacerdots d'aquella diòcesi, tornen a fer d'aquesta, en el segle XX, una Església preclara per la sang dels seus màrtirs. Per aquests motius, la Conferència Episcopal ha acollit la petició de l'Arquebisbe de Tarragona que la

---

⁷ Concili Vaticà II, Declaració *Dignitatis humanae*, 11.

⁸ CCXXV Comissió Permanent de la Conferència Episcopal Espanyola, Declaració *Ante la crisis, solidaridad* (3 d'octubre de 2012), 7.

⁹ *Ibid.*

beatificació del nombrós grup de màrtirs de tot Espanya, prevista gairebé com a conclusió de l'Any de la fe, se celebri en aquella ciutat.

14. Exhortem cadascú i les comunitats eclesials a participar ja des d'ara espiritualment en la Beatificació de l'Any de la fe. Convidem tothom qui vulgui a acudir a Tarragona, per celebrar, amb germans de tot Espanya, aquest esdeveniment de gràcia. Preguem pels fruits de la beatificació, que, amb l'ajuda divina i la intercessió de la Verge Santíssima, augurem que seran abundants per a tothom:

Oh Déu, que vau enviar el vostre Fill, perquè morint i ressuscitant ens donés el seu Esperit d'amor: els nostres germans, màrtirs del segle XX a Espanya, van mantenir l'adhesió a Jesucrist de manera tan radical i plena que els vau permetre vessar la sang per ell i amb ell. Doneu-nos la gràcia i l'alegria de la conversió per assumir les exigències de la fe; ajudeu-nos, per la seva intercessió, i per la de la Reina dels màrtirs, a ser sempre artífexs de reconciliació en la societat i a promoure una comunió viva entre els membres de la vostra Església a Espanya; ensenyeu-nos a comprometre'ns, amb els nostres pastors, en la nova evangelització, fent de les nostres vides testimonis eficaços de l'amor a vós i als germans. Us ho demanem per Jesucrist, el testimoni fidel i veraç, que viu i regna pels segles dels segles. Amén.

Missatge aprovat el 19 d'abril de 2013

ÍNDIX

ELS MÀRTIRS, TESTIMONIS SUPREMS DE L'AMOR AL CRIST	5
Antecedents	6
Algunes paraules sobre com es tramita una causa	7
Un record agraït.....	8
Una diada per a la història	8
Per què Tarragona?	9
Invitació.....	10
Qui serà beatificat?	10
Any de la fe.....	11
Tarragona és gloriosa pel martiri dels sants.....	12
El bisbe Manuel Borràs i els màrtirs preveres de l'arxidiòcesi	13
Vers el martiri.....	15
Per què 'Màrtirs del segle XX'?	17
Per què es beatificarà aquestes persones?	17
Una proclamació de pau i de reconciliació.....	19
L'oblació dels màrtirs és un do per a tota l'Església	20
Som hereus d'una tradició martirial que no hem d'oblidar	21
El martiri és un do de la fe.....	23
La vostra recompensa serà gran en el cel.....	24
Demanem la intercessió dels nostres beats	25
La glorificació dels màrtirs no s'acaba el 13 d'octubre	25
APÈNDIX	29
Decret Super Martyrio	30
Missatge de la Assemblea Plenària de la CEE	43
I. Els màrtirs, models en la confessió de la fe i principals intercessors	45
II. Màrtirs del segle XX a Espanya beatificats en l'Any de la fe.....	46
III. Testimonis de la fe fermes i valents	47
IV. Una hora de gràcia.....	48
V. La Beatificació a Tarragona	48

